Массе а мехкий пролетареш, вlашагlкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувл 1923 шера денз • ЕРА, 10 март, 1977 шу. • № 30 (5697). • Мах 2 кеп.

СИЙЛЕ ХИЙЛА ХЬАЛХАЛАТТАРИЙ!

КПСС обкома бюро, Нохч-Гlалгlай АССР Министрий Совет, облсовпроф, ВЛКСМ обком хьежай 1977 шера 1 январе денз 1 марта кхаччалца хьайбай продукташ дукхагlа яхаран кийчъяран лелаьча социалистически яхьа итогашка.

Социалистически яхье котбаьнараш а лаьрхlа республикански газеташ тlа чlоагlдаьча сийлен Доска тlа дlаязъяьй:

РАЙОНАШ:

Грозненски,

Шалински.

Шелковской, Ачхой-Мартановски районаша дика болх баь хилар белгалдаьд.

Боахамаш:

Грозненски района «Горячеисточненский» совхоз.

Урус-Мартановски района «Гойтинский» совхоз.

Шалински района «Шалинский» совхоз.

Шелковской района «Коминтерн» яха колхоз.

Грозненски района «Майская» яха птицефабрика.

ФЕРМАШИ БРИГАДАШИ:

Грозненски района «Малочный № 1» яхача совхоза № 1 йола шурий ферма,

Урус-Мартановски района «Урус-Мартановский» совхоза шурий ферма,

Грозненски района «Гикаловское» ОПХ шурий ферма,

Наурски района Ленина цlерагlча колхоза шурий комплекс,

Шелковской района «Путь к коммунизму» яхача колхоза шурий ферма,

Малгобекски района «Кавказ» яхача совхоза № 2 йола шурий ферма.

Сунженски района «Путь к коммунизму» яхача колхоза № 4 йола шурий ферма,

Назрановски района «Октябра 40 шу» яхача совхоза № 1 йолча отделене шурий ферма,

Веденски района Орджоникидзе цlерагlча колхоза хьайбаш леладу ферма,

Наурски района «Красное Знамя» яхача колхоза жа lуй бригада (воккхагlа вола жа lу А. Тимаев).

ПРОИЗВОДСТВЕ ХЬАЛХАЛАТТАРАШ:

Абубакарова З. — Ножай-Юртовски района XXII партсъезда цlерагlча колхоза lаьсийлеладер;

Абухусейнова З. — Шалински района «Шалинский» совхоза бежа lу;

Алиев Н. — Наурски района «Терский» совхоза воккхагlа вола жа lу;

Алексеева Т. Н. — Наурски района «Советская Россия» яхача совхоза доярка;

Астамирова М. — Сунженски района «Путь к коммунизму» яхача колхоза доярка;

Вахаев М. — Грозненски района «Загорский» совхоза бежа lу;

Висикаева А. — Наурски района «Красное Знамя» яхача колхоза доярка;

Даурбекова З. — Назрановски района «Октябра 40 шу» яхача совхоза доярка;

Дугиева С. — Назрановски района «Октябра 40 шу» яхача совхоза доярка;

Картоева А. Д. — Малгобекски района «Советский» совхоза доярка;

Килоева Я. — Наурски района «Красное Знамя» яхача колхоза доярка;

Кулешова М. Ф. — Шелковской района Ленина цlерагlча колхоза доярка;

Митаев З. — Советски района Кирова цlерагlча колхоза бежа lу;

Моисеева А. С.—Шелковской района «Путь к коммунизму» яхача колхоза доярка;

Морозов И. В. — Грозненски района «Гикаловское» ОПХ техник;

Музаева Я. — Грозненски района «Атагинский» совхоза доярка;

Молаева Л. — Грозненски района № 2 йолча шурий совхоза lаьсий леладер;

Савицкая Р. — Шалински района «Шалинский» совхоза хьакхарч лелаер;

Соромытько А. — Гудермесски района «Гудермесский» совхоза хьакхарч лелаер;

Тимурбулатова П. — Урус-Мартановски района «Борец» яхача совхоза доярка;

Умхаджиева М. — Урус-Мартановски района «Горец» яхача совхоза доярка;

Умарова Б. — Грозненски района «Гикаловское» ОПХ доярка;

Хачукаева З. — Ачхой-Мартановски района «Лермонтовский» совхоза доярка;

Хамдулаева А. Б. — Шалински района «Кавказ» яхача птицефабрика птичница;

Шахгириева Я. — Грозненски района «Ермоловский» совхоза доярка;

Шварц К. М. — Наурски района «Наурский» совхоза доярка;

Шавова З. И. — Шелковской района «Красный вахарь» яхача колхоза доярка;

Эдильсултанова К. — Грозненски района Старо-Юртовски птицефабрика птичница;

Эсмухамбетов Н. А. — Шелковской района «Шелковский» племзавода воккхагlвола жа lу;

Юсупова М. — Надтеречни района «Новогорский» совхоза доярка;

ТОАДЕ НАХА БЫТОВОЙ ГІУЛАКХ ДЕЛГА

Хlара дн тlехьагlа шерлуш доагlа вай мехка бахача наха бытовой гlулакх делга, дукхагlа хул из гlулакх деш йола предприятеш, цар службаш. Наха паргlато еш, хlара денна цlагlарча тайп-тайпарча гlулакхашта пар йоаю ха кlезигъеш быта службаша деча гlулакхо новкъостал ду халкъа вахара хьал дlахо тоадара, хьаду къахьегамхошта дешара, берашта кхетам балара, паргlата салаlара эша хьалаш.

Бахача наха бытовой гlулакх дара дош партеи правительстваси хадданза терко еш лeладу. Быта индустри дlахо дегlайоалаелга наччахьалкхеи лоархlам бола доккха гlулакх санна белгалдаьккхад КПСС XXV съезде. Лаьрххlа цу гlулакха хетабаь ба дукха ха йоаццаш «Заказаш дикагlа кхоачашдаран къахьегамхошта гlулакх дара культура лакхъяран РСФСР бахача наха бытовой гlулакхдара Министерствос беча балхах» бола парте Центральни Комитета соцам. Цу лоархlамеча документо партийни, советски органий, бытовой гlулакх деча предприятей ерригача коллективай теркам тlаберзабу халкъа материальни культурнии боарам хадданза лакхбара эшшача тайпара наха гlулакх дара сфера дlахо дегlайоалаяра, эргаьккха тоаяра.

Бахача наха бытовой гlулакх делга дlахо тоадара даькъе хьалхашка латта декхараш белгалдаь да хlара шера а бlарччача пятилетка а планаш тlа. Иштта, укх пятилеткагlа вай республике лаьрхlад наха бытовой гlулакхдара боарам 63 процент лакхбе, хlаьта карарча шера Нохч-Гlалгlайчен бытовой гlулакхдара министерства чуйоагlа предприятеш хьальярга дlадахийта лаьрхlад 1,5 миллион совгlа сом.

КПСС XXV съезде парте ЦК Генеральни секретара новкъоста Л. И. Брежнева аьннад, нагахьа санна яйгача, кхачан промышленноста, торговле, бытовой гlулакхдеча предприятей технически база чlоагl ца йой, lилмадна карагlдаьннар производствана юкъе ца доаладой уж халкъа боахама доакъош тешшаме дегlадоаладарга дог доахийла яц, аьнна.

Бытовой гlулакх деча служба материальни база чlоагlъелга лоархlаме гlулакх хилар кхета а деш, цу гlулакхаца дикка доккха дакъа лоац промышленни предприятеша, колхозаша, совхозаша. Вай республике комсаш лелаеча совхозашка нагахьа юрт яц совхоза чотах хьалъяь хlамаш тега, кога гlирс, бытовой техника тоаю мастерскеш, заказаш дlанийду пункташ, и кх. дl. йоацаш. Хlаьта цхьайолча юрташка совхозо е колхозо, юртарча кхыча предприятеша, организацеша дакъа а лоацаш хьалдаь быта цlеноw да.

Цу дерригнеша хьахьокх бахача наьха хадданза йоакхо а еш, гlулакхах дог а лазаш болх вlаштlехьбаьккхача моттигашка болхлошта, колхозхошта, гlулакхерча наха йоккха паргlато а йоалаш бытовой гlулакх деш хилар, цар вахара а къахьегама а хьалаш тоалуш хилар.

Бакъда, халахете я, белгалдаккха доагlа наха бытовой гlулакхдара сфера материальни база чlоагlъяра цхьайолча районий юрташка кlезига терко еш хилар. Къаьстта эсала вlаштlехьдаьккхад из гlулакх лоаман районашкарча. Сунженски, Назрановски, Шалински, Малгобекски районий цхьайолча юрташка. Цул совгlа юрташка бахача наха деш дола бытовой гlулакхаш дукха кlезигагlа да городашкеи городий тайпарча поселкашкеи бахача наха дечул. Иштта, дlадахача шера республика городашка бахача наха, хlара сага юкъера лаьрхlача даь гlулакхаш вурийтта сомага гlортташ хиннадале, юрташка — пхе сома маьха мара дац.

Чlоагlа лоархlаме да бахача наха бытовой гlулакхаца дувзаденна тела заказаш ханнахьеи дикеи кхоачашдар. Бакъда цу даькъе дукха кхоачамбоацараш да бытовой гlулакх деча предприятей, заказаш дlанийдеча пунктий балхаца, «Сердало» газета редакцега къахьегамхошкара дукха письмош ух бытовой гlулакх деча мастерскеша во болх бу. дlайихьа хlама лерттlа а ханнахьа а тоаяц, цар болхлой нахаца охца ба, яхаш. Къаьстта во болх беш я районе цаl мара йоаца г. Назранера телевизораши радиоприемникаши тоаю мастерске. Шоай гlулакхаш тlара а бувлаш шозза а кхозза а мастерске бакха безаш хул цига тоае телевизор е радиоприемник дlаенна нах, ханнахьа заказ кхоачаш ца дар бакьан долаш, хlаьта цига тоаьраш а лерттlа болх беш хилац.

Иштта во болх беш я цу тайпара мастерске Магlалбике а, дукхагlча хана къайле латташ хул из. Дукха жалобаш ухийт цигара холодильникаши электроприбораши тоаеча мастерске во болх беш хилар дувцаш а. Бакъда цар балха тlахьожам эсала лоаттабу районе. Цу районашкара дукхагlйола юрташ парикмахерски, фотографи йоацаш я, кlаьта йолаш яраша болх во бу, планаш кхоачашъяц.

Бахача наьха заказаш доагтlача тайпара кхоачаш ца дара бахьанех цаl да мастерскешка болх беш бола нах говзал лоха йолаш хилар, царна керте латтача наха лерттlа болх вlаштlехьбаккха ца хар.

Цу кхоачамбоацарий хадданза уйла а еш бытовой предприятей болх дикагlа вlаштlехьбаккха декхарийла ба министерства, райбыткомбинатий, предприятей кулгалхой. Партийни, профсоюзни организацеша хадданза терко е еза шоай коллективашка къахьегамеи производственнии дисциплина чlоагlъяра, лерттlа болх беш воаца болхло бехктокхаме оза ра. ханнахьа заказаш кхоачашдергдолаш а нахаца lимерза хургболаш а болхлой lомабара.

Тlагlертта чакхдаккха дезаш хlама да юрташкеи городашкеи бахача наха бытовой гlулакх дара предприятеш дукхагlа хилийтар, царна специализаци яр, комплексни приемни пункташ вlашагlйохкар. Шерагlа юкъе йоалае еза цlагlа а наха болх беча моттигашка а заказаш дlанийдар санна йола гlулакх дара прогрессивни формаш.

Беррига советски нах санна Сийлахь-боккхача Октябра 60 шу дизара яха ма-йоагтlара накъаяха кийчлуш я быта служба коллективаш. Дезача цlейна цар кийчдергдола эггара доккхагlа дола совгlат — бахача наха эша бытовой гlулакхаш делга дlахо тоадар.

СССР ОБОРОНА МИНИСТЕРСТВЕ

1977 шера 31 марта денз 5 апреле кхаччалца йолча юкъа, лаьттан тlарча бlун а тlема фецарча низий а доакъойн подразделенейн цхьана дlахьоча гlулакхий зембаккхар духьа, эскара ученеш е лаьрхlад Кишенева, Одесса, Николаева районе.

Эскара ученешка дакъа лоацаш хила тарлу 25 эзар гаргга саг.

Октябра 60 шу дизара накъадолхаш

Нохч-Гlалгlай гlишлошъеча управлене СМУ-4 бригадаша шерра социалистически яхь йоаржаяьй Октябра 60 шу дузача денна сийленца накъаяхара. Цу яхье хьалхалаттачарех цаl я Берсанукаев Нажмуди керте латта каменщикий бригада. Цхьаккха смена дlаяхийтац по сменни нормаш 125—130 процент кхоачаш ца еш. Иштта бригадас толамаш дахара керттердар да ший коллектива къахьегам бригадира кхетамца вlаштlехьбаккхар. Дика кулгалхо хиларал совгlа дикагlвола хьехамча лоархlаш а ва из. Хlанз цо lомавеш ва ший воl Берсанукаев lумари Музаев Тимерхани. Уж а балхах дика кхеташ боагlа.

СУРТА ТlА: (аьрдехьара аьттехьа) каменщика говзал lомаеш бола Т. Музаев, l. Берсанукаев, бригадир Н. Берсанукаев.

И. ПЛИЕВА сурт.

16 апреле— коммунистически субботник

40 эзар сома...

Къаьстта чlоагlа раьза хиниа хьаллаьцар Гl. Ахриева цlерагlча Назрановски «Электроинструмент» завода болхлоша, инженерно - технически болхлоша, гlулакхерча наха В. И. Ленин ваь 107 шу дизара сийна укх шера 16 апреле Ерригсоюзни коммунистически субботник дара дlайолаяь инициатива. Цlакха ца хинача тайпара хьинар айдаь къа а хьегаш цу дийнахьа 40 эзар сома маьха товарни продукци арахеца, шоаш даьккха цаl-ах эзар сом алапи пятилетка фонда юкъедахьа социалистически декхараш тlанийцад цар.

Коммунистически субботнике дакъа лоацаш хургва эзар гаргга болхло, инженерно-технически болхло, гlулакхера нах. Товарни продукци арахецарал совгlа цар лостам бергба предприяте коа, гонахьарча моттиге, шоашта тlачlоагlъяьча участке, дуккхача гаьнашта кlир тохаргья, царна гонахьара лаьтта оахкаргда, эзар гаргга дlайогlаргья.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

ДЕЗА СОВГІАТ ДІАДЕННАД

Нохч-Гlалгlай гlишлош еча управлене чуйоагlа № 10 йола специализированни СМУ вlашагlъелла кхо шу да. Юххьанца денз шийна тlадилла гlулакх цlена кхоачашде йолаелар кьона коллектив. Цо йоккхийча панелех деча цlеношта монтаж ю, вlашагlъехх общественни здаией каркасаш. Цу юкъа управлени чlоагlъеннай, цун коллективо опыт lоаьй, цунга хьежжа да толамаш а: дерригача хьоккхамашта тlехкхоачашйир соахкара заданеш. Социалистически яхье эггара тlех толамаш дахар, пятилетка хьалхарча шера план тlехкхоачашъяр бахьан долаш СпецСМУ-10 коллективана еннай КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК карара кара тела Цlе байрах.

Из доккха совгlат гlишлонхошта дlадалара хетаяь торжественни собрани хилар укх денош ка. Цига къамаьл деш Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатела Х. Х. Бокова белгалдаьккхар гlишлонхошта карагlдаьнна lалаьмате доккха гlулакх — из КПСС XXV съезда решенеш практически кхоачашъяра цар хьинаре къахьегарах хьахийна хlама да. Цу коталонна юкъе доккха дакъа лаьцад Нохч-Гlалгlайчен заслуженни гlишлонхо Октябрьски Революцеи Къахьегама Цlеча Байракхеи орденаш лелаер Цечоев Аддал-Хьамид, Архипов Василий, Косолапов Виктор, Хачатурьянц Сергей керте латтача монтажни бригадаша, кхы дуккханеша.

Гlишлонхошта деза совгlат— Цlе байракх дlаелар Х. Х. Бокова.

Собране къамаьлаш даьча управлене начальника И. А. Рамашкина, монтажникий бригадира А.-Хь. Цечоева гlишлонхой цlерагlа дош делар хьинар совдоаккхаш, кхы а дикагlа болх беш социалистически яхье керда коталонаш шоаш йоахаргхиларах.

Октябра юбилейна— хьинаре къахьегам

Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 60 шу дизара доккхийча производственни толамашца накъабахара тlагlертта къахьег Грозненски картонажни фабрика болхлоша. Пятилетка шоллагlа шу дlадоладир цар дика кlийле а кийчъяь. Дlадахача шера план 14 декабре кхоачашйир, заданел совгlа дуккха продукци арахийцар.

Нагахьа санна фабрика шийна керда хьаьяча здане дlачуйодаш, цига болхлой дlаlомалуш йоаьь ха дlалаьрхlача из эlамига толам бацар.

— Дикка кхы а хьалхагlа шера задани кхоачашъяь хургьяр оаха из хlама хиннадецаре, — йоах директора Котиков Хьажмурда. Дикка новкъарле йир тхона цу гlулакхо. Нагахьа санна керда оборудовани еннаяларе, укхаза хьадоагlаш йоаяь ха иштта lаткъаргъяцар тхона.

Хlаьта мишта кхоачашду фабрика коллективо укх шерара ший декхараш? Продукци арахецара а цунна реализаци яра а хьакъехьара шин бетта план тlехкхоачашйир. Заданел совгlа дикка дукха продукци арахийцар. Къахьегама овсарле лакхъяр 102,8 процент хилар.

Халкъа боахаме чlоагlа эшаш а хоатташ а я фабрике арахеца продукци. Цига картонах, каьхатах, полиэтиленах хьаю хlамаш чуйохкара эша тайп-тайпара кlопилгаш, конверташ, тlормигаш, скоросшивателаш, кхыяраш. Уж кхоач кхачан, яйгача, еза-йоккхача промышленносте, торговле, кхычахьа. Хlаьта цул совгlа цуй галантерейни цехе синтетикахи искусственни цlокахи хьаю телевизорашта тlатесса накидкаш, кхалнаьха а кагийча берий а тlолгаш, кхыйола хlамаш.

Фабрика продукци вай республике кхаьча lац. Из йода лоалахарча республикашка, Российски Федераце дуккхача городашка, Казахстане, Белоруссе, кхычахьа.

— Тхоай фабрике хьаеш йола хlамаш дуккханахьа эшилга а ховш, уж дукхагlа а дикагlа а хилийта гlерт тхо, — аьлар директора. Из дика кхетадеш къахьег тха дуккхача болхлоша. Тха йоккха йоацача фабрике хlанз укх сахьата 70 совгlа коммунистически къахьегама ударник ва.

Къаьстта дика болх бу картонажни (начальник Ибрагимов Султан), галантерейни (начальник Ахильгов Ахьмад) цехий коллективаша, Иванов Юрий Григорьевич керте латтача бригадас.

Дикагlбола болхлой бувцаш директора цlераш яьхар царех цхьабарий. Уж ба дlадахача шера Ерригсоюзни социалистически яхье котъяьнна, къона коммунист, комсомольски организаце секретарь печатинница Каширская Мая, переплетчицаш Орлова Лида, Белакаева Банати, швея-мотористка Цицкиева Лиза, кхыбараш а.

Ю. ЮСУПОВ.

БІАЬСТАНА НАКЪАБОЛХАШ

Республика колхозашкеи совхозашкеи планагlа тове езаш хинна техника тоаяь йоаккхаш латт.

Республике 1 март тlакхоачаш тоаяь яьккхар 3276 трактор, е планагlа тове езаш хиннарех 97 процент.

Бlаьстан балхашка техника кийчъяра гlулакх къаьстта дика вlаштlехьдаьккхад Грозненски, Малгобекски, Назрановски, Советски, Урус-Мартановски районий механизатораша. Соахка гурахьеи укх lайи планагlа тове езаш хинна ерригa тракторaш тоаяь яьхай цар.

Хlанзчул тlехьагlа республике тове езаш я кхы а 110 трактор.

Трактораш санна, тоаяь йоаккхаш латт тlехьатосса инвентарь а. Хlанзле кийчои мугlаре дlаоттаяьй 95 процент сеялкаш, 94 процент нохараш, 95 процент культиватораш.

Тlехьатосса инвентарь тоаяь яьккхай Назрановски, Шалински районий механизатораша.

Йоакхо ю республика боахамашка хьувкъам чуэцаш йола техника тоаяра а. Ялат чуэцаш йолча комбайнех аханел дукхагlъяраш тоаяь яьхай Ачхой-Мартановски, Малгобекски, Сунженски районашка.

Массехк дн даьлча бlаьсти юв культураш дlае йолаергья вай республика ерригача районашка. Уж балхаш ший ханнахьа чакхдаха деза механизатораша.

ГІУЛАКХАШ ТОАЛУ

РЕПОРТАЖ

Грозненски экспериментально механически завод къона предприяти я. Ше болх бе йолаенна дукха юкъ ялалехьа дика дlайовзийтар из цига арахецача продукце. Грозерча улицашка каст-каста болх беш гуш яр асфальторазогревательни машинаш.

Дукха ха йоацаш цу заводе хилар со. Предприяте директорца Негинский Леонид Моисеевичаца къамаьл а хилар. Завода керттерча корпусера дlаараваьлача вар кулгалхо.

— Укхаза фу деш ва хьо — хаьттар аз директорага.

— Ше кулгалхо вале массанахьа а бlарг локхаш, эшар, де дезар фуд хьожаш хила веза, — жоп делар Леонид Моисеевича. Из хьожаш хиннар завод шерьяра дола лоархlаме дош хиннадар.

— Массехк шу мара мичад завод болх бе йолаенна, тlаккха сенна дагадеха гlулакх да из шерьелга? — хетт аз.

— Шергара шерга арахеца товарни продукци дукхагlа хила езарца дувзаденна да из, — йоах директора. Укх керттерча корпуса тlехьашка мукъа меттиг я, укхаза хьалъергья оаха цхьаьккха керда цех. Цу гlулакха Москвера тхо долча баьхка ба е повкъостий, цо сога бовзийт москвичаш.

Дlахо директорацара са къамаьл хилар предприяте коллектива балхах лаьца.

— Сенца белгалдаьлар шоана пятилетка хьалхара шун укх шера хьалхара бетташи?

— Са белгалдаккха безам ба, — аьлар директора, дlадахача шера тха предприяти болх бе йолаенна пхи шу диза хилар. Керттерча даькъе оаха хьаеш яраш наькъаш тоаду машинаш я. Цу дlадахача шерашка арахеца продукци 3,7-зза дегlайоалаяьй оаха. Цу масалас къаьгта хьахьокхар коллектив бlубенна къахьегаш хилари из низ болаш, дегlайоагlаш латташ хилари.

...Предприяте коллектива болх иштта дика дlабодаш хилара керттера бахьан да кулгалхоша шоашта тlалатта бехктокхам кхетабеш хилар, царна шоай коллектива къахьегам кхетамца вlаштlехьбаккха хар, хьалхашка латта декхараш кхоачашдара коллектив оарцагlъяккха ховш хилар. Цул совгlа заводера болхлой а боккха сакхетам болаши шоай болх цlена кхоачашбеши ба.

Цу ханна йист хиинача заводa директора юкъахбаьккхар цхьан юкъа этта хинна сатем.

Тха завода коллективана лоархlамеи белгали хилар дlадаха шу, хlана аьлча тха коллективо духхьашха дакъа лаьцар «Интермаш-76» дунен халкъашта юкъерча выставке. Цига тха заводе хьаьча шин машинана дипломаш делар.

— Иштта сийдаьлар тха къонача коллектива, — йоах завода директора. Хьалха тlехьаюсаш хинна тха предприяти вай республикерча промышленни предприятешта юкъе хьалхалаттащ йолаш хьайоагlа укх тlеххьарча шерашка. Вай республике меттел вай мехка дуккхача моттигашка чlоагlа хоатташи дика дlаэцаши я оаха хьаю машинаш. Цунца дувзаденна да завода реконструкци а еш из шеръе езилга.

Цхьаькха а тхона белгалдоалаш хlама хилар пятилетка хьалхарча шера, яхаш дувц директора. Наькъий тlехенна обработка а еш уж тоадара йола «АР-53а» яха модернизированни асфальторазогревателаш арахеца доладелар тхо. Цар новкъосталца наькъашта ремонт е йиш я, асфальто-бетонни масса тоlа а еш нийсъю цо. Укх пятилетка шоллагlча шера дуккха дукхагlа арахеца йолаеш я из продукци.

Дlадахача шера план ханал хьалча кхоачаш а еш, планагlа лаьрхlачул совгlа завода болхлоша маьхала яьккхар 160 эзар совгlа сома маьха тайп - тайпара продукци.

Машинашъераша тlагlертта къовсам лоаттабу производства эффективность лакхъяра тlехьа. Планал совгlа продукци маьхала яккхарах, бедал, электроэнерги, металл, кхыйола материалаш кхоярах, арахецача продукцега дlабола мах лохбарах, планал совгlа паччахьалкхенна баь пайда 85 эзар сом да. Цу лакхе белгалдаьхача къахьегама толамаша къаьгта хьахьокх вай город Грозне Ерригроссийски социалистически яхье боккха толам боаккхача цо дизза дакъа лаьна хилар.

Сийлахь - йоккхача Октябрьски революце 60 шу дузача денна сийленца накъабахара къахьегама вахте эттача завода болхлоша дика дlадоладаьд пятилетка шоллагlа шу а. Номенклатурагlа продукци арахецара шин бетта план толамца кхоачашъяьй. Продукци маьхала яккхара паччахьалкхен план 100.6 процент кхоачаш а еш, планал совгlа маьхала яьккхай шин эзар сома маьха продукци. Соахка шин бетта маьхала яьккхачул 11.4 процент дукхагlа ехкай продукци. Къахьегама овсарле лакхъяра задани ялхах процент гаргга лакхъеннай.

Укх деношка къаьстта дика къахьегарца белгалъяьнна я Г. С. Кравченкоси Г. С. Захаровеи кулгалдеча механически сборочни участкай коллективаши А. А. Забабуриниі П. А. Козенкови керте латта бригадаши.

А. ЖЕЛЕЗНЯК,
пенсионер.

Октябра 60 шу дизарга

ГРОЗНЕНЦАШ: ПЯТИЛЕТКАНА — ХЬИНАРЕ КЪАХЬЕГАМ!

КЕРДА МУЛАШ ДОАХАРГДА

ПРОИЗВОДСТВА эффективности балха дикали лакхъяра, 1976 шера халкъбоахама план толаме кхоачашъяра тIехьа яьржача Ерригроссийски социалистически яхье эггара доккхагIдола толамаш дахарах города Грознена карара-кара тела ЦIе байракх яларах бола РСФСР Министрий Советея ВЦСПС-ен соцам чIагIа гIадбаха тIанийцаб Грозне коммунисташа, берригача къахьегамхоша.

Ерригроссийски социалистически яхье котало яккха вIаштIехьдаьннад промышленноста, гIишлошъяра, транспорта предприятеи, торговлея бахача наха гIулакх дечеи учрежденеи коллективаша, партийни комитеташа, партийни, профсоюзни, комсомольски организацеша, къахьегамхой депутатий Советаша тIатеIIа къахьегарах, коммунистий авангардни лоархIам лакхбарах, болхлой, инженерно - технически болхолой, гIуллакхерча нахьа хьинар айдарах.

Партийни организацеша леррагIа чакхдаьхад производства эффективность айяра, производствана доал лелга эргадахара, продукци дикагIа хилийтара, хIаман кхомбара, социалистически яхь шерагIа йоаржаяра тIадерзадаь гIулакхаш. «КПСС XXV съездо дIадехарашка хьежжа партийни пачхахьалкхени дисциплина дIахо чIоагIъяра, шоашта тIадиллача гIулакхашка хьалхара кадрай бехткоккам айбара даькъера городской партийни организаце декхарех», «Города жилищни, коммунально-бытовой гIишлошъяра а из товяра а даькъе дездарех», «КПСС XXV съездо дIадехарашка хьежжа города промышленносте къахьегама овсарле лакхъяра даькъе партийни организацей декхарех» дола а дуккха кхыдола а дешаш дийцача КПСС горкома пленумий решенеш кхоачашъяра тIехьа цар дукха къахьийгад.

Кхоачамбоацараш балха юкъера дIа ца доахача паччахьалкхен план кхоачашъелга Iалаш ца деча, экономически гIалаташ дуьлийтача боахама кулгалхошкара доагIар чIоагIа хьадех КПСС горкомоя райкомашей, юххьанцарча партийни организацеша.

Цу тайпара хIара моттиг нийсъелча цун бахьанаш тохк. Шоашта яьча критиках дIа кхета ца ловча кулгалхошта боагIача тайпара партийни бехк баьб. Къахьегамхой хьашташ кхоачашдара йоакхо ца ярахи балха тIа массаза яхар санна волокита а формализм а леларахи гIулакхера дIаваьккхав «Старогрознефта» НГДУ начальника заместитель нов. Драч. Предприятей балха юкъера цIенхаштта кхоачамбоацараш дIадахара доагIIаш дIр ца дарах гIулакхера дIабаьхаб жилищно-коммунальни боахама министерства энергоуправлене начальник нов. Гатагажеви СМУ начальник нов. Васюки, партийни порядкагIа чIоагIа бехк баьб «Старогрознефта» НГДУ начальника нов. Ивянскена, Нохч - ГIалгIай химзавода директора нов. Томасовна.

ТIаьийца соцамаш кхоачашдара тIехьа тIахьожам лоаттабара горкома бюрос дийцад Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача заводашта реконструкца яра дош, цеховя парторганизацешта Нохч - ГIалгIай гIишлошъяра управлене парткомо кулгалдарах, района предприятешкеи организацешкеи «ХIара балха денна — дикала Знак!» яхача девизагIа социалистически яхь йоаржаяра КПСС Ленински райкомо чакхдоахача гIулакхех а дуккха кхыдола а дешаш.

КПСС горкома бюрос лакха мах бир-хьалха латтача предприятешеи болхлошеи дIадоладаьча дикача гIулакхий, теркам гIабахийта хьийжар ерригача коллективашка уж дIадоаржадарга. Царна юкъе да «ХIара балха денна — дикала Знак» яхача девизагIа лакхача эффективностеи дикалеи предприяти аьнна цIи яккхара тIехьа яхь йоаржаьча СССР 50 шу дизара цIерагIча химически завода коллективо, хIаране итталасIча пятилетка хьалхарча шера ши-ший творчески планах болх бергба аьнна «Автоспецоборудоване» яхача опытно-экспериментальни завода бригадирашеи болхлошеи, «Союзавтоматстром» яхача Ерригсоюзни Iилма - производственни объединенеи вагонни депов болхлоша дIадоладаь гIулакхаш. Яхье баьннарашта хьокхам тел коммунисташа. Ханал дуккха хьалха бувлаш къахьег гIишлошъяра управлене СМУ-2 штукатура О. Ф. Погореловас, № 1436 йолча автоколонна шофера А. В. Престивске, кога гIирс беча фабрика болхлочо М. С. Пешикова, швейни производственни объединене закройщика А. Х. Исаева, кхы дуккхачар а.

Партийни кулгалделга тоадаро а къахьегамхой хьинар айдаларо а йиш хилийтар промышленни продукцена реализаця яра шера план канал хьалха, 27 декабре, кхоачашъе. Планал совгIа хьа а даьккха маьхала даьккхад 125 эзар тонн мехкдаьттеи 24 млн. кубометр гази, эзараш тоннаш дизельни доагор, бIаьш тоннаш фенол, ацетоц, спирт, игIаш электрографически аппараташ, дукха мебель, барзкъаш, кхыдола а 12,5 млн. сома маьха товараш. ТIа мел кхийтта промышленни продукци къахьегама овсарле лакхъяра чотах гIаккхийттай. 1975 шерарчул 20 процент кIезигагIа хилар къахьегама овсарле лакхъяра планаш кхоачаш ца ю предприятеш, хIаьта 30 процент — реализаци яра планаш кхоачаш ца ераш.

Уж толамаш доахача эггара доккхагIа дакъа юкъе дихьад Октябрьскии Ленинскии районаша, цар 17-чеи 21-чеи декабре кхоачашйир шера планаш. Ханал цхьа бутт хьалхагIа шоай планех лоархIайир жилищно-коммунальни боахама министерства экспериментально - механически завода, швейно - производственни объединене, «Дружба» яхача картонажни фабрика, чхьагIари коньяки деча фабрика, макаронни фабрика коллективаш, иштта кхыраш.

Къаьстта теркам тIабахийтар арахеца продукци дикагIа хилийтара. Дикала Знак йолаш продукци арахецаш хиннача предприятешта гIаккхийтар электромехзавода, «Терек» яхача объединене, «Электроприбор» яхача завода коллективаш. ХIанз уж городе цхьайтта я. Еррига арахецача продукцех паччахьалкхен дикала Знак еннар 5,2 процент дуккхагIа хилар, хIаьта 17,8 процентага дIа а кхаьчар Шозза кIезигъелар брак.

ДIадахача шера карадерзадаьд продукце 288 керда тайпа арахецилга. Культурно-бытовойи цIагIа леладуи товараш арахецилга дегIаденад, планагIа доаcIачул 800 эзар сома маьха дуккагIа арахийцар уж.

Белггала толамаш даьхад города гIишлошъераша а. ДIадахача шера гIатеIIа болх бир Нохч-ГIалгIай управлене спецСМУ-10, СМУ-1, «Росмясомолстроя» ОПМК, «Центрспецстрой» управлене, кхычар. ДIадахача шера 1,6-зза дукхагIа хилар болх бе йолаялийта керттера фондаш. Эксплуатаце дIаеннай: кога гIирс бу фабрика, политтехникум, мехкдаьтта института корпус, кердача аэропорта самолеташ Iохувшеи хьалгIувттеи майда, Н. Анисимова цIерагIча заводе хьалъяьча каталитически риформинга установке пуско-наладочни балхаш деш латт.

Города гIишлошъераша нах чубаха цIенош хьалдара план 101,3 процента кхоачашъяьй. Цар дIаеннай 143 эзар квадратни метр йола квартираш, из хул 1975 шерарчул шозза дукхагIа. Кхоачашъяьй берий бешамаши яслеши, медицински учрежденеш хьалъяра план. Дукха балхаш даьд тепловой сетеш хьалдеча а царна реконструкци еча а, наькъаш, газови магистралаш хьалъеча, города улицаш тоаечеи цIенъечеи, цIеношта ремонт еча. Реконструкци яь яьннай Садовая, Спокойная, Сайханова, Дербентская, кхыйола улицаш, хIанз тоаеш латт Ленина цIерагIа йола улиц.

Дикка теркам тIаахийтаб торговли, общественни кхачан предприятеш легIаккхувлара, бахача наха гIулакх делга тоадара. Цу дешай даим йокхо яьй парте горкомои райкомашеи, горрайисполкомаша. 1976 шера хьайийллай керда 16 тика, 640 моттиг йола общественни кхачан 5 предприяти. Промышленни предприятешка кхачан товарашта хьалххагIеи а заказаш дIаийду 8 отдел хьайийллай. ДелоагIа гIулакхаш даьд города къахьегамхо баьцадаарашиен сомацеи Iалашбелга тоадара.

Розничи товарооборот шера план 27 декабре кхоачашъяьй. Планал совгIа 6,5 млн. сома маьха тайп-тайпара кхачани промышленни товараш дехкад.

Цхьабкъда хIанз а дукха моттигаш нийслу дуккхача предприятеша ритмично болх ца беше а пятилетка заданеш кхоачашъяра тIехьаюcсаше а къахьегам овсарле лакхъяр, пайда бар, арахеца продукци дика хилийтар санна долча производства эффективноста лоархIамегIа дола хьоккамаш во доллаше а КПСС райкомаша, юххьанцарча парторганизацеша доагIIаш дола гIулакхаш ца деш.

ДIадахача шера промышленни продукцена реализаци яра план кхоачашъянзар шин предприяте: «Трансмаш» яхача заводоя гIишлон яра управленена чуйоагIача Грозненски лаьшкабетонни конструкцей заводоя. Цар бехкагIа паччахьалкхенга дIа ца кхоачаш йисай 2,1 млн. сома маьха тайп-тайпара продукци. ЛеррагIа болх банзар «Грознефтеоргсинтез» объединене, ацетонови металлотараи заводаша, № 1 йолча гIишлой материалий комбинато, кхычар. Царех дуккхачар кхоачашъяц укх шера план а.

ХIанз балха ха зехьа дукха йоаю. Балха ханах пайда эцилга къаьстта во латт ремонтно-механически, столярни изделей, йий доаккхача, гIишлошъеча управленеи «Сельстрой» трестаи чуйоагIача аьшка-бетонни конструкцей. «Трасмаш» заводашка, № 4 йолча маькх еча заводе, № 1 йолча гIишлой-материалий комбинате, Старопромысловски кирпишк еча заводе. Цу нийс предприяте болх берех ерригача промышленносте болчарех 7,3 процент мара хилац, хIаьта балха хьа ца ухаш цар йоаю ерригача ханах кхоалагIа дакъа. Из бахьан долаш цар йоаю ха города кхыча предприятешкарчул 4,4-зза дукхагIа я.

Дуккхача предприятеша продукцега вIадолар лохдареи пайдаш дареи планаши социалистически декхараши кхоачашдац. Эсала лел производственни процессашта комплексни механизаци автоматизаци яра балхаш.

Города машинашъеча предприятей балха анализ йича гучадаьлар материальни къахьегамеи ресурсай кхом бара коммунисташа, ВЛКСМ а профсоюза а членаша йоагIIача тайпара йоакхо ца еш дукха моттигаш хилар. Ца доагIаш хIанз а дукха хIама доаду, нормаел совгIа лелаю материалаши бедали, хIанз а дукха я дIаоттаянзеи пайда эцанзеи йола оборудованеш.

Капитальни гIишлошъелга цхьадолча даькъе тоаденна дале а цигара хьал хаIнз а хало да. ДIадахача шер гIишлой-монтажни балхаш дара план 82,5 процент мара кхоачашъяьяц, керттера фондаш болх бе йолайолийтилга Iалашдаь дац, хIанз а дика хьал яц гIишлош. ХьалхагIа а санна мара коммунальни боахама объекташ хьалъяра йоагIача тайпара йоакхо яц Нохч-ГIалгIай гIишлошъяра управлене, кхыча организацей кулгалхоша. Боахама способагIа капитальни гIишлош хьалъяра ледара тIахьожам лоаттабу парте районни комитеташа, Грозненций, къахьегамаштта лакха мах баро партийни комитеташ, юххьанцара организацеш, комсомол, халкъа тIахьожама органаш, боахама кулгалхой декхарийла бу кхоачамбоацараш дIадахара тIехьа кхы а хьинарегIа болх бе, эффективности балха дикали айяра ерригача тоорнехма-могга дикагIа пайда эца.

«Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 60-ча шерах бола» КПСС Центральни Комитета соцам чIоагIа гIадбахаи дегаш айденнеи тIанийцаб города къахьегамхоша. Партийни организацей инициативагIеи цар хьалхленеи ерригача коллективашка шерра дIадоладаьд цу сийлахьча юбилейна кийчо елга. ХIанз чIоагIа лоархIаме да партийни, профсоюзни, комсомольски организацей, советски боахамеи органий берригаа болх КПСС XXV съезда исторически решенеш кхоачашъяра къахьегамхой творчески хьинар айдара тIаберзабар, сийлахьча цIейна даха ма-доагIIара накъа дахар духьа пятилетка шин шера задани 1977 шера 7 ноябрь хьатIаккхоачаш кхоачашъяра яьржача социалистически яхье коммунисташ, берригаа къахьегамхой юкъеозар.

Шоай сийлахьча традицешта тешаме болча Грозне къахьегамхоша шоашта деннача дезача совгIата жоп а луш, кхы а шерагIа йоаржаергья социалистически яхь, кердача производственни толамашца гIадюгаргья Даьхе, города экономика, Iилма, культура дегIайоалаеча кхы а доккхагIа толамаш дахарца дездергда Сийлахь-боккхача Октябра цIей.

Н. СЕМЕНОВ,

КПСС Грозненски горкома хьалхара секретарь.

ХIара бетта, квартала плани тIанийца социалистически декхараши тIеххоачашдеш хьабоагIа В. И. Ленина цIерагIча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода мехкдаьтта оборудованена ремонт ю № 7 йолча цеха слесараш. Иштта къахьегаш хиларах укх тIеххьарча хана вIаштта кхозза царна еннай завода карара кара тела ЦIе байракх.

СУРТА ТIА (аьрдехьара аьттехьа) дикагIбола ремонтникаш И. Писарев, В. Бирюков, Н. Чепаков, цеха начальник С. Гулумян, слесараш А. Кузьмук, Н. Герасименко.

В. Юнцевича сурт.

Тохкамо хьагойт де эшар

Тха завода халкъа тIахьожама группана юкъе 23 саг ва: КПСС 8 член, цхьа комсомолец, 4 коммунистически къахьегама ударник, Сийлахь-боккхча Даймехка тIема юкъе дакъа лоацаш хинна 4 саг. Уж вкъ саг тIом болабеннача хана деиз из йистебаллалца тIем тIа лаьтта, моастагIчох майра латарах орденаши медалаши енна нах ба. Группана юкъе ба къахьегама ветеранаш а.

Группаца болча нахах дуккха а дукхагIбараш шоашта тIадиллла гIулакх дика кхоачашдеш, группа балха юкъе мадоагIIара дакъа лоацаш ба.

Тха завода коллективо ийсласIча пятилетка 1976 шера а планаш толамца кхоачшийр. ТIагIертта къахьегарах хьахина хIама дар из. Из карагIдоалача юкъе кIезига дакъа лаьцадац халкъа тIахьожамахоша а.

1976 шера тайп-тайпара дешаш тохкаш 18-зза хьежар, рейдаш а йир. Уж дешаш дар: механо-сборочни цехе паччахьалкхеи плани заданни кхоачашъяр, арахецача продукце дикал, электроэнерги дIаяхийтари цун кхом бари, дIадохийташ дола Iаьржеи бос болеи металлаш кходар материальни рузкъа лорадеш дIаоттадаь лоаттадари завод лораяри, къахьегам вIаштIехьбаккхари производство кийчъяри, къахьегамхой лоткъамий предложеней, заявленей учет лелаяр, царга ханнахьа хьажар, кхыдараш.

Хадданза тIахьожам лоаттабир завода столове балха.

Халкъа тIахьожамхоша шоаш хьажарахи рейдаш ярахи йола материалаш ювц группа заседанешка, хIаьта царех цхьаяраш ювц директора е керттерча инженера служебни заседанешка, иштта партийни бюро заседанешка а.

Халкъа тIахьожама группо даь цхьадола гIулакхаш ераш да. Металла заводской центральни складе козловой кран цхьадолча технически бахьанегIа болх ца беш латта кхо шу совгIа ха яр. Из сеца латтара бахьанаш гуча а даьха, уж дIадахара хьалда йола предложенеш юкъейихьар. Из бахьан долаш 1976 шу чакхдоалаш кран болх бе йолаелар.

1976 шера апрель бетта заводо дукха электроэнерги совлеи дIаяхийтаяр. Из кхояра къаьстта тIахьожам оттабир группо. Цудухьа 3 эзар сома мах бола электроэнерги кхо а еш чакхдаьккхар 1976 шу. Халкъа тIахьожамхоша даь гIулакхаш бахьан долаш Iаьржеи бос болеи металлаш царех хIамаш хьаеча хана кIезигагIа дIакъаьстар механо-сборочни цехе.

Яь яьна а монтаж е еза а металлах еш йола шкафаш кхоалена кIал лоаттас езаш хиларах дола дош завода кулгалхошта хьалхашка оттадир хIанз тха группо. Завода кулгалхоша яьча решенегIа цига кхоале е йолаяьй.

Уж тайпа гIулакхаш кхы а дувца йиш яр. Тха дикагIа бола тIахьожамхой ба: новкъостий А. И. Яковлев, В. А. Попов, А. В. Бурнаев, Ю. В. Козлов, Н. М. Горевая, В. Л. Вакуленко.

Бакъда тха группа балха тIехь кхоачамбоацараш а да. Шоашта де тIадилла гIулакхаш леладара кхоачаш ду группа цхьаболча членаша, планагIа оттаьча хана кхоачашъяц поручениеш.

И. КОЛЕСНИКОВ,

«Союзавтоматпром» опытно-экспериментальни завода халкъа тIахьожама керттерча группа председатель.

Шоай балхах Iалаьмате дика кхеташи тIанийца социалистически декхараш хадданза тIеххоачашдеши дукха болхлой ба «Грозэнерго» районни энергоуправлене ТЭЦ-4. Царех цаI ва слесарь Хатаев Хьамзат. Цун бехкагIа балха тIа хьовзам хинна моттиг нийсъеннаяц. Башха-дика къахьегама толамаш доахаш хиларах дукха совгIаташ тиийнад цунна.

СУРТА ТIА: слесарь Хь. Хатаев.

В. Юнцевича сурт.

ДикагIчар мугIарашка

Грозперча промышленни предприятеех цхьаккха яц вай городо Ерригроссийски социалистически яхье котало йоаккхача хьинаре дакъа лаьца итташ, бIаьш болхлой боацаш. Иштта бараш дукха ба Грозненски «Электроприбор» заводе. Цудухьа вай республикерча промышленни предприятешта юкъе хьалхалаттачарех цаI йолаш хьайоагIа из.

Иштта къахьегача коллективо доахача толамашта юкъе дизза дакъа лоацаш хиларца белгалваьнна ва слесарь-сборщик Горбатенко Виктор. Шин шу мара дац из укхаза къахьегаш вола. Цхьабакъда шин профессех тIехдика кхеташ вола говзанч хиннав цунах.

«ХIара балха денна — дикала Знак» яхача девизагIа йола яхь шерра яьржай заводе. Цу яхье а хадданза хьалхалатташ хиларца белгалваьнна ва Горбатенко Виктор. Цхьаккха смена дIаяхийтац цо юкъера лаьрхIача шин норма 130 процент кхоачаш ца еш. Цкъа дIаелча юха ца ерзаеш дIайохийт цун продукци. Из бокъо еннай цунна шин тамагIа а долаш проудкци хьаеш хиларахи «Профессех дикагIвар» яха сийлен цIи лелаеш хиларахи.

ХIанз Сийлахь-йоккхача Октябрьски революце 60 шу дузача цIей сийна къахьегама вахте эттав слесарь-сборщик Горбатенко Виктор.

Х. ДАДАЕВ.

ЯХЬА КУЛГАЛДЕЛГА ТОАДАЬД

ДIаяхача пятилетка шерашка дукхагIйолча хана тIехьаюсараш юкъе хиларца, арахеца продукци дика ца хиларца белгалйоахаш яр Нохч-ГIалгIай «Промстройматериалы» производственни объединене гIишлон материалий шоллагIча комбината коллектив. Цудухьа предприяте кулгалхоша, партийни профсоюзни организацеша цIенхаштта уйла йир болх тоабара, торонех бизза пайда ийбара. Цу гIулакха боккхча лоархIаме хилар. «ХIара балха денна — дикала Знак» яха химкаща дIайолаяь инициатива. Цо дIадехар деррига технико-экономически хьоккамаш тоаделга.

Коллективашта, къаьст-къаьстача болхлошта юкъе яьржача яхьа хIара дийнахьа итогаш елга вIаштIехьдаьккхар. Из деча хана теркалдора хIара сменас, цеха коллективо дийнахьи бусн товарни продукци арахецараца план кхоачашъяр, хьаю продукци дика хилар, къахьегамеи технологически дисциплина телха ца яр, кхерамзлен техника бокъонаш нийса лелаяр, хIаман кхомбар.

Уж деррига хьоккамаш, даккха тIалат доацаш, дика йолча, коллективана тIехдика оценка лу, кIезиг-дукха гIалаташ хилча оценка лохъю, хIаьта цIенхаштта кхоачамбоацараш хилча во болх баьрг лоархI. Яхье хьалхара моттиг яьккхача цеха е смена коллективана луш йола преми 50 процент тIаккхетт. Из преми хьожаю бIарччача бетта дикала Знак йолаш къахьийгачарна.

Химикаш дIадоладаьр хьаллацарах доккха беркат даьлар комбината коллективана. Социалистически яхьа кулгалделга предприяте чурча торонех пайда ийбелга цIенхаштта тоаделар. МоллагIча коллективо план кхоачаш ца яра ахьанех дувцар, партийни, профсоюзни собранешка, производственни совещанешка. ТIехьбусарашта эша новкъостал ду.

Иштта болх барах Еррироссийски социалистически яхье соахка хьалхарча квартале РСФСР промстройматериалы министерства предприятешта юкъе кхоалагIа моттиги Нохч-ГIалгIай объединене хьалхара моттиги яьккхар цар. шоллагIча квартале Российски Федераце шоллагIа моттиги вай республике цхьоалагIа моттиги яьккхар, республикански Сийлен доска тIа а хьош КПСС Нохч-ГIалгIай обкома диплом делар, иштта царна елар КПСС Грозненски горкомеи горисполкомеи карара кара тела цIе байракх. РСФСР-ен вай республикеи хьалхареи призови моттигаш йоахаш чакхъяьккхар комбината коллективо кхоалагIеи йиълагIеи кварталаш а.

Химикий инициативагIа къахьийгача пятилетка хьалхарча шера къаьстта дика къахьегама толамаш даьхар предприяте болхлоша. Планал совгIа маьхал яьккхар 380 эзар сома маьха продукци, заданел совгIа арахийцар 3663 эзар кирпишк, арахийцар 1139 тонн битумни каьхат. Къахьегама овсарле 4,2 процент лакхйир арахецача продукцега дIабода мах лохбарах кходаьд 73 эзар сом. планагIа лаьрхIачул совгIа паччахьалкхенна баь пайда 170 эзар сом да.

Иштта дика дIадоладаьд комбината болхлоша пятилетка шоллагIа шу а. Продукци маьхала яккхара шин бетта план толамца кхоачашъяьй цар.

Октябра 60 шу дузача денна сийленца накъабахара, пятилетка шоллагIча шера план толамца кхоачашъяра къахьегама вахте эттай комбината коллектив.

Ер шу долалуча деношка хьалхалаттача 26 болхлочо Октябра 60 шу дуза ди хьатIаккхачалехьа шин шера план кхоачашъяра тIахьийхар комбината болхлой. ХIанз цар дIадоладаь дика гIулакх хьаллаьцад дуккхача цехашка. ЦхьоалагIча цеха выставщика Виситаея Ширване, шоллагIча цеха козлови краний машинисташа Усенкова Валентина Ивановнас, Марникина Алла Захаровнас гIишлонхой 14 август хьатIаккхачалехьа шин шера задани кхоачашъе дош деннад из гIулакх хьаллаьца итташ болхлой ба комбинате. Царех ба заливщица Тежуркаева Рукьет, выставщикаш Матаев Мовлады, Вангаев Салавды, Наливкин Константин, кхы дуккха бараш а. Шоай балха тIа цхьаккха тайпа брак я ца нийсйолийташ хIара сменагIа нормаш 140—150 процент кхоачашъю цар.

Производства эффективности балха дикали лакхъяра тIагIертта къовсам лоаттабеча комбината болхлоша социалистически яхьа керд-керда формаш юкъеккхувл. «Профессех дикагIвар», «ДикагIвола мастер», «ДикагIвола цеха начальник», «Комбината ветеран» яха цIи яккхара шерра яхь йоаржаяьй укхаза. ШерагIа яржаш латт коммунистически къахьегама сийлен цIи яккхара тIехьара социалистически яхь. ХIанз комбинатерча шин цехо лелаю коммунистически къахьегама сийлен цIи. ХIаьта комбинатерча 50 бригадах 22 я «Коммунистически къахьегама бригада» яха сийлен цIи лелаеш, коммунистически къахьегама ударник яха сийлен цIи лелаеш 240 гаргга болхло ва.

Комбината ерригача цехашка дика кийчъяьй «ХIара балха денна — дикала Знак» яхача девизагIа йола яхь шерагIа йоаржаяра йола гойтара агитаци. Химикаша дIадоладаь дика гIулакх болхлошта дIадовзийташ 32 агитатор, 9 политинформатор, 14 лектор, бIаь совгIа хьехамча ва.

Комбинате дика вIаштIехьдаьккхар социалистически яхье котало яьккхарашта моральни материальни поощрени яра гIулакх. Духхьала дIадахача шера сийлен книжка тIа ворхI болхло, Сийлен доска тIа 18 болхло вихьар. «Социалистически яхье котваьннар» яха Знак елар 68 болхлочоа, «Къахьегама ветеран» яха цIи елар 14 болхлочоа. Царна массанена а ахчан премеш елар. 48 сага елар «Комбинате профессех дикагIвар» яхеи 15 болхлоча «Объединене профессех дикагIвар» яхеи цIераш.

ДикагIйола опыт дIа-юха йоаржаяра кхетамца вIаштIехьдаьккхад комбинате. Комбинате дикагIйолча выгрузчицас Джаутханова Лейлас 23 сага шин говзал Iомаяьй, хIаьта наладчика А. Бендасова Iомавеш ва 14 наладчик. «Дошо кулгаш дола мастер» яха цIи яккхара итташ бола болхлой Iомабеш ба В. Меликян, М. Даудова, С. Доллаева, К. Атабаева, кхыбараш.

Б. КОСТОЕВ.

НАХ ДИКАНГА КХУВЛА ИНИЦИАТИВАШ

Швейно - производственни объединене коллектив вай республике эггара хьалхарчарца «ХIара балха денна — дикала Знак» яха химикий почин хьал а лаьца социалистически яхь вIаштIехьйоаккхача даим кердадар лохаш хьайоагIа. Цу объединене а шин къаьстта моттиг дIалоац йиълагIча цеха хIамаш тегараша. Уж бар объединене духхьашха кердача девизагIа яхь дIайолаяьраш.

Партийни комитето соахка 3 мае баьча соцамагIа укхаза яхь лелаяра керда кодекс къахьегама юкъедахьа эттар. Цу гIулакха из цех белгалъяккхар шин маIан долаш дар: дуккха хьалха денз къахьегам вIаштIехьбаккхарга диллача дика аьттув боалаш хьайоагIар цар барттайна коллектив. Цул совгIа коллективе болаш бар шоашкара даим дика инициативаш гойташ, кердачоа чIоагIа тIаккхувш бола Социалистически Къахьегама Турпал Ушакова Мария Павловна санна хьаьнала болх беш бола производстве хьалхалаттараш.

Цехе тIайийцача кодекса тIа белгалдаь дар болхлочун къахьегамеи общественни вахареи лоацача даькъа керттера хьоккамаш: план кхоачашъелга, арахеца продукци дика хулийтилга, общественни балха дакъа лоацилга, дисциплина телха ца яйтилга. ХIаьта керттердар партийни, профсоюзни организацешца цхьана участка мастера сарахьа хIара дийнахьа къаьст-къаьстача саго баь болх белгалбоаккхаш хилар да, цхе баллах йола оценкаш а увттаеш.

Иштта шийна карагIдаьнна моллагIа хIама е цун бехкагIа нийсденна гIалат ца зувш дусаргдоацилга наха кхетадеш хиларо чIоагIа айду къахьегамхой хьицар, уж шоай балхаца бокъонца коммунистически доггуйла йолаш хулга Iалашду. Цу тайпарча гIулакхо нормаш кхоачаш ца ераш, балха брак хулийтараш ловргбоаца хьалаш хьаду.

Денна балха итогаш еш хиларца хIанз мастерий вIаштIехьдоал хIара сага балха каяларца дувзадена деррига гIулакхаш зе. ТIаккха цо хIара болхлочун къахьегамцара оамалаш теркал а еш болх вIаштIехьбоаккхача кхетамца йолаш йолча резервех пайда эцаш хилча гIулакх даим бокъалгахьа дувлаш хул.

Хьаэпаргда вай цхьа масал. «ХIара балха денна — дикала «Знак» яхача девизагIа цехе яхь вIаштIехьъяккха болабеннача деношка О. Кафтановас шин балха нормаш кхоачашъяцар, хIаьта цхьаццаболчар каст-каста балха брак хулийтар. Шоаш бахьан ерригача участка болх хьал ца боалаш бусилга кхетадеш болча царна эхь хетар, тIаккха шоай балха дуккхагIа хьинар тIаахийта, из дикагIа хьабе баьлар уж. ХIаьта новкъостал эшачоа дуккхача хана къахьийгаи говзеи бола болхлой тIачIоагIбир. ХIанз лакхе бийша нах тIехьабусачарна юкъе бац, каст-каста тIехдика оценка яккха а карагIдоал царна.

Советски халкъа вахаре белггала моттиг дIалоацаргья укх юбилейни шеро Октябра 60 шу дизара сийна мехка а республике а керда починаш хьахилар балха эффективности дикали кхы а айяр духьа. ХIаьта объединене а хьалха латташ хьайоагIа йиълагIча цеха коллектив, цун башха-дика къахьегамхой юстара бисанзар цу гIулакха. Дукха ха йоацаш швеяш-мотористкаш Ушакова Мария Павловнас, Котиева Iаде Марема, Мирзоян Божож Хачатуровнас, Легкодымова Ксения Михайловнас шоашта декхар тIайийцад диъ шера план октябрьски юбилей хьатIаоттача денга кхоачашъяь йоаккхаргья, аьнна.

Интернационализм, вошал наха юкъе чIоагIдаьча, цу принципазегIа вахарен къахьегамеи гIулакхаш леладара вайна шерра наькъаш хьадийллача Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революцена карагIдаьннараша кхыметтел цу зIамигача коллективе а мел чIоагIа овла бахийтаб хара кхоачам ба лакхе вай хьоаваь виъ саг кхаь къаман викалех болга белгалдаьккхача, цар денна дIа-юха леладеча гIулакхашка, дог-уйланга, безамга хьежача.

Цу даькъе Мария Павловнас шин новкъостах Iаде Маремах аьнна дешаш хьоахадича: «ВIалла хам баь варгвоацаш башха-дика болхло я из, дог а лазаш моллагIчоа эша новкъостал де оарцагIйоал, шин хана дийша хиннаяларе, сона хетачох, аэчул доккхагIа республика общественни вахаре дакъа лоацаш а хургьяр, сох дукха дийцад, цхе бера пана йолча пох язде оаш». Шоайла цу тайпара дог-уйла йолча наха карагI ца доалаш дусаргдац цхьаккха хIама, кхыметтел цхьан шераи итт беттаи диъ шера задани кхоачашъелга а.

Цунна тешал ду цар тахан боаккхача къахьегама муло а: хIара дийнахьа яхар санна шоай балха нормаш шозза тIеххоачашъеш хьабоагIа яхьа инициатораш. Цудухьа тахан 1978 шера июни июли беттий чотагIа къахьегаш ба уж.

КIезига бац цехе цар почин хьаллаца лаьрхIа бола швеяш-мотористкаш а. Бакъда, партийни, просоюзни организацеш, администраци цар кхоачамаш тохк, тIаккха М. П. Ушаковас, М. I. Котиевас, Б. Х. Мирзояна, К. М. Легкодымовас санна шозза гаргга шоай балка нормаш кхоачашъяргa уж баьхачул тIехьагIа къоабалдий чIоагIду иззал лакха дола социалистически декхар тIаэцар гIулакх.

Яхь лелаелга цехa кулгалхоша кхетаду къахьегам массе оагIонгахьара тоабар, производства структура эргаяккха тоаяр, арахецача продукце дикал айир, ваха болх хьабаран салаIарая лерттIа хьалаш хьадар, болхлой къахьегамеи общественни вахаререи хьинар айдеш дола хьалаш коллективашка хьадар санна. Цул совгIа яхье котваьннар морально а материально а белгалвоаккхаш хиларо наьха болх дикагIа хьабара бола безам денна совбоах.

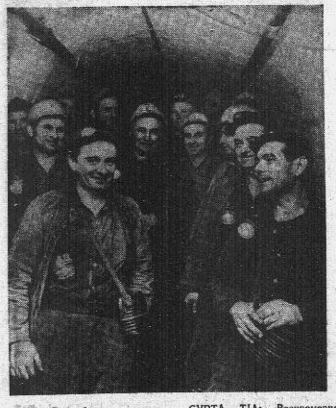
ХIанз укхаза тег маIача наьха йиъ тайпара кочамаш, царех шин тайпара йолчун паччахьалкхен дикала Знак еннай. Бакъда, цох кхоачамбаь Iе дага яц коллектив. Ше укх шера тIанийцача декхарашка цо дIаяздаьд продукце дикал кхы а 15 процента лакхъергья аьнна.

— Оаха хьалхарча шера план 24 декабре кхоачашъяра декхар тIанийцадар, хIанз 7 ноябрь хьатIаотташ шера задани йистеяккхара шин кхоачамаши резерваши тохкаш я коллектив, — яхаш дувцар цеха начальника Мельситова Татьяна Николаевнас. Цу тайпара мухь шийна хьатIаэцара кийча я аьнна хетт сона цар барттайнеи дизза хIанзара къахьегама вахара долеи хIамаш тегарий коллектив.

С. МАЯСИГОВ.

ШИ ДУНЕ, ШИ ВАХАР

Социализм: иразе вахари сийрда кхоанеи

ВНР. Республика промышленни предприятейи госхозийи коллективаши Сийлахь-боккхачу Октябра 60 шу дизара сийна къахьегама вахте эттай. Из деза цІей социализма гІулакхана хьинаре къахьегарца белгалдоаккхаргда цар.

СУРТА ТІА: Веспремерча шахта 7 ноябра цІерагІча социалистически къахьегама бригада членаш. Цар декхар тІайийцад планал совгІа 7.000 тонн кІор баккха.

МТИ—ТАСС сурт.

Къаьнача Карасека ираз

Дукха никъ баь саг ва Карасек Карел. Ше оал цо: бера хана, зІамига саг волаш, юкъерча ханара волаш ше гІаш, машинашца, кемашца лелаш болх лехаш мел баь никъ лаьрхІача, хетаргахьа, лаьттана гонахьа экватора тІа гІолла кхозза го баккхал хила мегар.

Карела дика дагалоагІа зІамига волаш моллагІа тайпа а алапи даккха моттиг ковчр дог доахаш бІаьхийча наьха цхьан цІенгара вокх цІенга чу увтташ ше лийна. Ше ваьча моттига Поважски Бистрицана гаьна воалаш каст-каста дІаихав из. Цхьайолча хана хІама нийслуш а хиннад цунна, нагахьа санна башха цІаьрмата воаца вІаьхий саг волча нийсвелча, бакъда дукхагІйолча хана моцала ца валлал хІама мара доацаш лийннав. ЗІамига пхи бер кхы а долаш йолча нанна Іоа а даь цІада хІама хург майий аьнна-м дага доха дезаш а хиннадац.

20-ча шерашка, дунен хьалхарча тІемо тІаоттадаь Іазап наха дицдаланза долча хана, тІабоагІаш латта кхы а боккхагІа бала — йоккха кризис—хоа а луш, эзараш, итташ эзараш словакаш шоашта дуза хІаман оамал бе моттиг кораяр доглоахаш малхбузехьа дІаихаб. Чехословаки йитай 22 шу даьнна хиннача Карела а. Из кхаьчав Бельгерча шахташка.

Атта-м цига а хиннац, хІаьта а хьабе болх хиннаб. Цул тІехьагІа пхи шу даьлча саг йоалаяьй цо, бакъда иразе вахар дукха дІаьхденнадац. Дунен кризис эттай. Юха а Карасек балхара аракхессав, кхы дуккха эмигранташ санна, уж меттел бельгийски шахтераш а балхара дІабаьхадб. Цул тІехьагІа бІаьш километраш никъ баьб цо болх лехаш. ТІаккха океанал дехьавода из, цига алапи даккха моттиг нийсъяларга са тувсаш. Бразили, Аргентина, Чили, Уругвай — Карасека дезал (цу хана зІамагІвола Карел а хиннав цар) ца кхоачаш моттиг йисаяц.

ДІаухар шераш. Чакхбаьлар дунен шоллагІа тІом а. Советски Эскаро фашизм йохайар, хІаьта Іазапа кІал лаьттача Чехословаке халкъа-демократически Іаьдал эттар.

— Ма-могга сихагІа цІа гІоргда вай, — лаьрхІар Карела.

Цул тІехьагІа ши кІира даьлча Карасека дезал цІаккхаьчар шоай мехка — Словаке. Иштта цІабаьхкар эзараш, итташ эзараш кхыча словакий дезалаш а. Берригача мехка — чешски а словацки а лаьтташка кхехкаш бар болх. Толаме юхаметтаоттадеш латтар тІом болча хана дохадаьр. Республике хьалъеш латтар гІишлош. Коммунистически парте дІакхайкайир социализм хьалъяра программа.

Ший шоллагІа дола ах вахар кердача Чехословакена дІаденнача братиславски пенсионера Карасек Карела йоккхача паргІатача квартире дагІа тхо. Социализма шийтта гІишло хьалъеча болх беш хиннав из. Лоаман Ваге электростанцеш хьалъяьй цо, пу даькъе пІи хеза йола «Кагирхой плотина» а йолаш. Цо хьалъяьй дерригача дунен тІа йовзаш йола «Словнафт» яха мехкдаьттахимически комбинат, цо хьалъяьй индустре кхыйола гиганташ, хІаьта кагирхой Іомабаьб.

— Бакъдар аьлча, чІоагІа новкъа да сона къона волаш а хьалвоккха хинначул тІехьагІа а кховнецга дог доахийла йоацача, хьабе болх боацаш наьха саІувдача Малхбоале ваха се лелар. Къахьегаш болча наха бокъонца йола дегагІоз халкъа Іаьдал, социалистически Іаьдал долча мехка мара хила йиш яц.

ЗІамагІвола Карел лакхара образовани а йолаш инженэнергетик ва, хІаьта даь гІулакх дІахо а хьош Лоаман Ваге болх беш ва. Шаккха йоІ Братиславе балха я. Цар массане а шоай дезалаш ба. Ший виІийи мехкарийи бераш дийца вала магац къаьнача Карела.

— Халкъа Іаьдало деннад тхона деррига а, пу даькъе тешшаме болх бе моттиг а, хьийгача къига хьежжа хьадоагІар а. Цу тайпара тешшаме болх боацаш ба капиталистически мехкашкара къахьегамхой. Сона дика ма-хой из.

И. МАСЛЕННИКОВ,
ТАСС корреспондент.

Прага.

МИЛЛИОНАШ БОЛЧА КЪАХЬЕГАМХОЙ ГІУЛАКХ

Вай мехкарча социальни Іалашон система керттера ши башхало белгалъе йиш йолаш я.

Цкъа-дале — цун Іалаьмате йоккха масштаб, шозлагІа-дале — из универсальни хилар. Укх цифраша хьахьокх из: 1976 шера пенсеши пособеши ийдеш 45 миллион совгІа саг хиннав, вешта аьлча, берригача бахача нахах 17 процент бараш. (ХІара ялхлагІвар!). ЛоархІаме долаш цхьаькха хІама а да: Дунен халкъашта юкъе къахьегам вІаштІехьбаккхара конвенцешка белгалъяь мел йола социальни Іалашон формаши тайпаши СССР долаш да (хьабе болх боацараштa телача пособегара дІа мел иккхараш, хІана аьлча из вайцига доаца ах бІаь шу гаргга ха я). Йолаш я социальни гІо дара кхыйола формаши тайпаши: инвалидашка профессионально-технически дешийтар, царна мах боацаш протезно-ортопедически гІулакх дар, лаьрххІача транспортни средствашца уж Іалашбар, къоанойи инвалидаши цІеношка-интернаташка лелабар, санаторно-курортни дарба дар, и. кх. дІ. Социальни гІо дар универсальни хилар — из социализма цхьа совле я.

Советски Союзе оттаяь я нах пенсе ахара ха (маІа нах 60 шу даьлчей, кхалнах 55 шу даьлчей) дикка кІезигагІа я эггара чІоагІагІа дегІадаьхкача малхбузехьарча мехкашка йолчул. Цул совгІа, хале а зене а хьалаш долча производствацa ювзаенна дуккха профессеш йола къахьегамхой пенсе тІа баха йиш йолаш ба кхы а хьалхагІа: маІа нах 50 — 55 шу даьлча, кхалнах 45 — 50 шу даьлча. Пхи шу кІезигъяьй къоанала пенсе тІа бахийтара ха тІема инвалидашта.

Пенсей боврам болхлоша, гІулакхерча наха ийдеча алапейи колхозий членаш бараштa цар хьийгача къих доагІачуни 50 процентагара 100 процентага кхоачаш ба. Цу тайпара из гІулакх вІаштІехьдаккхаро торо хулийт шийй къахьегама никъ чакхбаьккха ваьннар болх беча хана хиннача тайпара торо йолаш хилийта. Белгалдаханза далац дукха социальни гІулакхаш (медицински гІо дар, больницешка дарбаш дар, и. кх. дІ.) вай мехка мах боацаш делга. Из ду общественни фонда чотах.

Пенсе тІа ваха бокъо хьанийцачул тІехьагІа советски саг ший лоІаме ва — безам бале дІахо къахьега, болца беш цІагІа а сеца общественни балха юкъе дакъалаца, салаІа, ший коа-карта кулг а тохаш, виІий е йиІий бераштa кхетам а луш ваха.

Іилмеи тохкамаша хьа ма-хьоккхара, СССР къахьегамхоех дукха дукхагІбараш пенсионни ха хьатІакхаьчачул тІехьагІа кхы луккха шераш даллалца болх бе могаш. дегІаца низ болаш хул. Цудухьа чІоагІа теркам тІабохийташ леладу шоай лоІамагІа, общественно-пайданеча балха юкъе, царна ховр а цар говзал а общества накъаяргІйолча, моттигашка пенсионерашка дакъалацийтара гІулакх. Цул совгІа, пенси ийдеш волча сага шийна моггача тайпара къахьегаш хилча цунах цунна моральни лоІам а хул, цун материальни хьал тоа а ду. Дукха дукхагІа болча болх беча пенсионераша алапеш ийдарца цхьана пенсеш а ийдар бахьан долаш цу тайпара къахьегамхой СССР халкъа боахаме (берригa болх беш болча нахаца нийсбича) хадданза дукхагІа хул: 1964 шу долалуш 10,1 процент хиннача, 1976 шу долалуш 24,4 процентага кхаьчаб.

Социальни Іалашон цхьаькха тайпа — из да ханна болх бе ца могаш висачоа тела пособеш.

Берригача болх беча нахах 90 процент бараш, нагахьа санна уж грипп хинна, шелал кхийтта цамогаш хилча, е кхыдола цІенхаштта а дІаьхденна а лазар кхийтта бисача диззача ший алапе боарамах пособеш тел царна. Цу тайппарча боврамах пособеш тел 112 денал кІезигагІа йоацаш берагІа йолаши бер деши отпуск еннача кхалнаха а.

Ханна болх бе ца могаш висача сага луш йола пособи лу из цамогаш хиннача дийнахьа денз из, бокъонца вийрза валлалца. Нагахьа санна лазар гаьна а даьнна дІахо болх бе могаргдоацаш из кІалвисача цунах инвалид а вий пособена меттел пенси тела доладу.

1965 шера денз пенсеш тела доладаьд вайцига колхозхошта а. Царна а оттаяьй пенсе тІа бахара ха болхлоштеи гІулакхерча нахаи оттаяьр миссел. Колхозхоех боля пенсионераш хІанз 12 млн. саг гаргга ва.

Социальни Іалашон системана юкъе бахара, масала, Малхбузехьарча мехкий къахьегамхой шоаш мел йоаккхача хана шоай алапех ахча дІатела дезаш ба: ФРГ—13 процент совгІа, Бельге — 10 процент гаргга, Итале, Франце. Японе — 6 — 7 процент, США — 4 процент совгІа. Пенсе тІа ваха бокъо яккхара капиталистически мехкашкара болхло уж страховой взносаш дІатела езаш ва: Австре — 35 шера. Бельге маІа нах — 45, кхалнах — 40 шера, Голланде — 15 шу даьлча денз 64 шу даллалца, и. кх. дІ.

Вай мехка долаш дац социальни Іалашонна лаьрхІа алапи е кхыдола къахьегамхой пайдаш кІезигдар, кІал сецадар санна дола гІулакх. Пенсештеи пособештеи лаьрхІа дІа мел тела ахча пачхаьалкхен бюджетеи предприятеша, организацеша, колхозаша телача, взносех хьахулаш йолча фондеи чотах дІателаш да. Цу гІулакха дІахьежаю ассигнованеш хадданза дегІаух: 1970 шера хьожадаь хиннад 17,1 млрд. сом, 1976 шера — 26 млрд. сом совгІа.

Дикка доккха новкъостал ду пачхаьалкхено бер кхетамца кхедара лаьрхІа. Масала, бераш детсаде леладарах даьша-ноаноша дІателар бетта 12,5 сомал тІехдалац. Цул совгІа дола бераш леладарах доагІар пачхаьалкхено шийгара дІадохийт.

Берий учреждений сеть дегІаяро торо хулийт бераштa дикагІа кхетам бала, хІаьта ноаношта цунах йоккха гІойле а хул цІагІарча гІулакхашта кІезигагІа ха йоаеш къахьегаме дикагІа дакъа лацара. Городашкеи городий тайпарча пселкашкеи цу тайпара кхетам луш да дерригача школе даха ха йоацаш долча берех ахаш гаргга дараш: массаза болх беш йолча берий учреждешка ухаш да 11 млн. бер.

Къахьега могаш боаца гражданаш материальни Іалашбар — социалистически пачхаьалкхен балха тІехь лоархІамегІдарех цхьа гІулакх да. Вай мехка хьаяьй къахьегамхошта пачхаьалкхен социальни Іалашо еши социальни страховани еши йола тешшаме система. Советски Іаьдал эттача хьалхарча дийнахьа денз общественос шийна дІатІаийцад къоаной, инвалидаш, кхаба саг воацаш биса дезал материальни Іалашбара йоакхо елга.

Белгалдаккха доагІа: 1976 шера пачхаьалкхен бюджетера социальни Іалашонна дІадахийтар мехка обороне гІулакхага дІадахийтачул шозза дукхагІа да.

Михаил КРУТОГОЛОВ,
исторически Іилмай доктор.
(АПН).

Капитализм: наьха къели йоаца кхоанеи

Официальни данеша яхачох 1976 шера Японе вІалла хьабе болх боаца нах миллион сагага кхоачаш хиннаб. Хьабе болх боацараш, царца кІира шин дийнахьа мара болх да бераша болаш 2,5—3 миллион сагага кхоачаш ба.

СУРТА ТІА: хьабе болх боацаш денош бийсаш улицашка йоахараш дуккхагІа хулаш латт.

АДН—ТАСС сурт.

СОЦИАЛЬНИ ЛАЗАР

Дукха ха йоацаш Французски городе Ницце хиннай наркотикаш йохкача наьха дош дувцаш судебни процесс. Цига 60 сага судаш яьй.

Цу хана французски общественноста яйзар опиум йохкаши ийеши йола кхыйола центраш а. Газеташа хоам бора городе Меце опиум йохкаш хиларах дегабуам беча бІаь сага деша следстви еш я, яхаш. Парижски квартал Бельвиль хадданза героин йохкаш йола моттиг а хинна дІаэттай. Цигарча башха сий долаш йоацача заведенешка баха хиннача французски журналисташа вІалла хала а доацаш ийцай героин чуйоалла пакеташ.

Полице вІаштІехьдаьннад мехка наркотикаш дІа-юха яржаш дола цхьадола наькъаш гучадаха а уж дІакъовла а. Бакъда из тІагІолла дІахьежача бІаргагушдар мара дац, цу зуламеча коммерце шерра сеть-м хІанз а къайлагІа латт.

Прессо язду Къулбехьан-Малхбоалерча Азера Амстердаме (Голланде) наркотически средстваш хьакхухьаш йола механизм дика вІаштІехьъяьккха а я. хІаьта из маьхе товар эца Амстердаме малхбузеневропейски мехкашкара базархойи цар доакъашхойи дукха а ух, яхаш. Алхха тІеххьарча шин шера шоай къоал а тІехь везткъанел совгІа пу тайпара саг лаьцав Франце. Бакъда уж кІезиглуш бац хІанз а. Цун бахьан фуд аьлча наркотикех базар ерашта цунах Іаламате боккха пайда боалаш хилар да: героина килограмма Гонконге 8 эзар франк дех, Амстердаме — 140 эзар франк, хІаьта Парижерча ІаьржачІа рынке из килограмм юха йохк 400 эзар франках.

Амстердам — Париж яхача маршрутагІа из мухь хьакхухьилга къайлагІа леладой а цун боарам лакхлуш боагІа. Цунга хьежжа дукхагІа хулаш боагІа подпольни коммерсантий клиенташ а. Деррига ховш йоацача полице даннех Франце хІара йоккхача городе массехк эзар наркоман ва.

1975 шера наркотически отравлени а хинна мехка 37 саг веннав, 1976 шера — 60. Наркомани бахьан долаш шошоашта теха байнарий статистика йолаш яц, наркотикаш эцара, е уж эца ахча даккхара даь зуламаш а мел дукха да хац. Алхха тІеххьарча цхьан шера Париже ши бІаь гаргга аптека йоха а яь чура хІамаш йихьай.

ХІаьта мел дукха ба цу гІулакхо ираз доадаь нах, бохабаь дезал? Доктора К. Оливанштейна — парижски специализированни больница доро наркотикаша зулам деча нахах яздаьча, дукха ха йоацаш арадаьннача «Ираз дола наркоманаш бац» яхача книжка тІа дувц, наркотикех сага доалача зенех, наркоманаша шоашта а наха а деча зуламех...

Мичахьа доахк цу социальни доакъазлоп овлаш? — из хаттар шоаш шоашка телаш ба тахан дуккха французаш. Наркоман — социальни лазар да.

А. МАРКОВ,
(АПН).

ИТАЛИ. Маьхка тІаэтта экономически кризис дІаяьккхарца ювзаенна халонаш къахьегамхошта дІатІа яхка гІерт монополистически гІозараш. Эггара хьалха шоашта хьатІабоагІа пайда эша ца балитар духьа боккхий предпринимателаш производство кІезигъяра наькъатІа баьпаб. Из бхьан долаш хьабе болх боаца нах дукхагІа хила а болхлой класса вахара боарам дІахо эшабала а тарлу.

СУРТА ТІА: Миланерча хьалдолча наха дІакъайлача цхьан предприятера къахьегамхой.

ТАСС фотохроника.

ХАЛА ДА КХЕРАШ ВАХА ВЕЗИЛГА

Масса хана кхерам тІалатта вахар, вовхар а вера а кхераш хилар. Иштта да миллион гаргга болча Нью-Йорке бахача 60 шерал тІех ха йолча американций хьал. Соазка алхха 10 бетта 10 гаргга къоано вийнав, хІаьта байхараш-м бІаьш а эзараш а ба.

Энгелман Кларас ший менги наІара юхехьа оттабаь хиннаб, кор лоха а даь къуй чубоалаш хезача квартирера араэккха кхоаергІйолаш. Бахьан доацаш дац Броиксе (Нью-Йорка район) яхаша йола из кхалсаг кхераш хилар — кхозза цун корагІа къуй чубаьнна хиннаб. Пайдана йолаш хІама цун цІагІа кхы йиса а яц, хІаьта а къаьна Энгелман кхер дІаяхьа хІама йоацилга хайча корзагІбаьннача къуша ше ер.

Шийна продукташ эца кІира цкъа мара цІагІара араялац 87 шу даьнна Энн Либер. Из де а лоархІаяц из лоалаха ваха вокха саг шийна уллув а волаш мара. Масса хана йоккха гІадж бе йоаллаш хул воккха саг. Иштта уж цхьана болча хана кхы хІама хинна деце а Либера шийна кхозза къоал даьд.

Цу тайпара масалаш дуккха а доаладе йиш я. Цхьаь бисача къаьнача американций вахар тамашийна цаІ шоллагІчоа тара да. ГІо де саг воацаш, цхьаь болаш, кІалбиса ба уж нах.

Дуккха дукхагІа боля къоаной халла дуача хІамана оамал балла мара доацача зІамигача пенсех бахаш ба. Пенсеш хувцалац, хІамай маьхаш ІотІадетталу. Шоай квартираш а йита кІезигагІа кхерам болча районе баха баха а тарлац.

Тамаш а яц селла дукха зуламаш деча Нью-Йорке къоаношта къоал де зуламхошта аттагІа хилар: бокккхача наха магац къушта духьале е. Дукха ха йоацаш Бруклин яхача районе 103 шу дола негритянка яйхай. Шийтта шу даьннача шин кІаьнко йоккха саг йожа а яь дІабихьаб цун мел бола «боахам»: маьхка буханкеи сапеи чудоалла пакет.

ТІеххьарча хана нью-йоркски газеташ тІа кепает къоаношта деча зуламаех йола материалаш. Бакъда малагІча наькъаца из зулам цІадоаккхаргда-м дувцац газеташа. США деш дола зуламаш, къаьстта бокккхийча кІалбисача наха духьала дераш, буржуазни общества социально-экономически овлаш тІара хьадоагІаш да — хьабе болх ца хилар, хьаэца хІама еза хилар, из бахьан долаш вахарах наьха дог эккхар. Лоацца аьлча, зуламаш дукхагІа хулаш хилар — из да буржуазни «паргІатача демократена» мутІахьа болчар сел чІоагІа доккхал деш дувцача «американски вахара хьисапах» хьахулаш дар.

Л. ВОРОНИН,
ТАСС корреспондент.

1,5 МИЛЛИОН САГ АРГІА ХЬАТІАКХАЧАРГА ХЬЕЖ

ШоллагІа дунен тІом дІабаьннача хана денз ший эггара лакхагІча боарамга кхаьчад Великобритане нах хьабе болх боацаш хилар — цаІи ахи миллион гаргга саг, е берригача болх бе могаш болча нахах 6,3 процент бараш. Алхха тІеххьарча цхьан бетта хьабе болх боацараштa ІотІакхийттав кхы а 132 эзар саг — пу даькъе башха аьттув болаш ца хиннача дІадахача шера пу ханаца нийсдича хиннарел диазза дукхагІа.

Бакъда пу статистика ма-дарра хьахьокхац къаман Іазап. Уэльсе — шахтерски мехка — хьабе болх боацараш кхаьчаб бархІ процентага, Шотланде — 7,7, мехка къилбаседе — иіс гаргга, хІаьта дукха халонаш лайнача Къилбаседа Ирланде — 12 процентага. Из «юкъера лаьрхІача» дар да. Къилбаседа Ирландерча цхьайолча районашка хІанз 40 процентага кхоачаш ба хьабе болх боаца нах. Дунихаенна масселк шера корагІац болх бе моттиг. Дукха ха йоацаш Лондондерре бархІ шера хадданза алапи доагІа болх ца корабоагІаш лелача сагаца къамаьл даьд аз. ГІишлоно ва из. Цудухьа тамаш а яц хІара шера 700 гаргга дезал болх лаха Лондондеррера кхечахьа дІаэхар.

Эггара чІоагІагІа хьабе болх ца хилар Іаткъ кагирхошта, школаш чакхъяьхарашта. ХІанз а ва цига болх лехаш 210 эзар школьник. Цхьаннега а оалалац из цифра август чакхбоаллаш мел лакхлургъя. Цхьабараша лерхІ из шозза лакхлургъя, вокхар йоах кхозза лакхлургъя. Бакъда предприятешкеи учреждешкеи мукъа моттигаш мел дукха я ховш да. БархІ сагах цхьан сага болх кхоачаргба аьнна хеталу укхаза.

Лондона къулбехьенмалхбоалехьарча районерча моллагІа яр санна йолча цхьан школе хилар со. Берий дай-ноаной — зІамигача гІулакхаш тІара нах, болхлой, городерча транспорта водителаш, хьехархой ба. Занятеш чакхъяьннай, бакъда бераш дІадолхац. Йидкъига каьхата папкаш бе а йоахкаш спортивни площадке гулбенна латт уж. Цу тайпара папкаш лелаю йоагІа болх бе нах дІанйбеча бюро ухараша.

Къамаьл ду оаха царца. Джейм, барайтта шу даьннад цун, цо хьаяхачох «молагІа болх бе» раьза я из. Бакъда лаьрххІа секретарий курсаш чакхъяьха я из, хІаьта зехьа го боахаш а лел. Билла, ялхайтта шу даьнна ва, дІахо деша, материальни торо яц. Бутт баьккхаб цо болх лехаш, бакъда кора-м баьбац. Верригаш школа чакхъяьккхараш 180 саг ва.

КІалхара вала моттиг йолаш дий из гІулакх? Правительствос хьех ше мара кхы боаца цхьа никъ: общественноста гІулакхашта дІаухийтар кІезигделга, хІана аьлча цо гІойле яц наха хьабе болх хилийтара. Эггара хьалха унахцІено лораярген дешарген дІадодар кІезиг де лерхІ. Из ца дой, лерхІ Іаьдало, хьатІадоагІа финансови шу долалуча хана — хьабе болх боаца нах дукхагІа хургба, бІарчача миллионашка а кхоачаш.

Финансай министра Денис Хили общиннай палате дІакх йкадаьд наьха социальни гІулакхашка дІадодар миллиард фунт стерлинг кхы тІа кІезигде правительство лерхІаш хилар. Цунда дувзаденна «Морнинг стар» яхача английски коммунистий газето редакциони статья тІа белгалдоаккх «Кхачанга, унахцІено лораярга дІадодар кІезигделга, церrий. бІаргий лорашка дарба дайтара дІалуш д.р ІотІакхетилга, дешара тІадохийтар кІезигделга. хьатІабоагІача пайдагара вІа мел иккхар кІезигделга» да из яхаш.

В. ДОБКИН,
АПН соб. корр.

Лондон.

Мича гІоргва дарба дайта?

Цу зІамигача сага 21 шу даьннад, царех 11 шу хала цамогаш волаш доакх цо. «Цхьан лоро, — дувц цо, — хьехар даьд сона довзол дехьа гІо, е маьхах лорага операци яйта, аьнна. Бакъда цунах дІагІоргда са бІаьш фунташ ахча, са киса-м цхьа кепиг а мичад. Нагахьа санна сона операци цайой, паралич хургья сона. Аз дехар ду унахцІено лораяра министрага, дехар ду са лазар бахьан долаш кІалийсача са къаьнача наьна духьа, сайна новкъостал дар».

Цу къонача египтянина бала бувцаш яздаьд «Аль-Ахбар» яхача газето. Кизга чу санна цІена хьахьокх цо торо йоацача хІанзарча Египтерча миллионаш болча гражданашта эггара чІоагІагІа дага доаллар.

Египта конституце яхачох мах боацаш дарба дайта бокъо йолаш ва хІара гражданин, бакъда из положени каьхата тІа дІаязъяь мара яц. Долаш дар кхыча тайпара да, хІана аьлча мехка деш дола медицински гІулакх шин тайпара да: пачхаьалкхени бІаьхийча наьха доалахьеи Хьалхардар мах боацаш да, бакъда во вІаштІехьдаьккха а вІалла тоъаш а дац. ШоллагІдар — торо йоацарашка кхоачашдац.

Вочэ хьал тІа я пачхаьалкхен медицински учреждениеш. Иштта, Каира цхьан дукха нах бахача районерча больнице стационаре дарба дайташ ва 800 саг Бакъда царга хьожаш дийнахьа сахьат даьлча денз Іуйранна бархІ сахьат даллалца цхьа лор мара вац. Больнице тоъац медицински оборудовани, материалаш, термометраш, бинташ, боамби, спирт. Цхьайолча палаташка яц электрически сердал, чухь бІеха я Унахошта цІагІара тІехьа денар мара даъа хІама хилац.

Кхыча тайпара да доалахьарча больницешкара гІулакх. Уж шоай доалахьа яраша цига дика оборудовани, техника лоаттаю. Бакъда цар наІарех чуухараш хьал дола нах ба, хІана аьлча цкъа цига лорага вахачун 10 а кхы дукхагІа а египетски фунт Іодилла дезз, хІаьта из пачхаьалкхен больнице болх беча дипломированни лора ах бетта телача алапе боарам болаш да.

Г. ШЕЛЕНКОВ,
ТАСС корреспондент.

Каир.

Вьетнамски юрташ тоалуш йоагІа

Вьетнама къулбехье толаме чакхйоаккхаш я керда экономически районаш хьаяра процесс. Хошимине ваха 64 эзар совгІа саг укх деношка къахьегаш ва города гонахьа керда ирригационни система хьалъеча. Даь даьнпал 65 эзар кубометр боарам бола лаьттанцара балхаш-100 километр хий дехка керда канал даьккхад.

Юртбоахама оборудоване мастерскешка планал совгІа кийчъяьй юрташта лаьрхІача инвентара йоккха парти.

Юкъарча гІулакхе доккха дакъа лаьцад энергетикаша а: дукха ха йоацаш йилла яьпай 234 километр йІаьха высоковольтни электропередачай лини. Из йоккха чаргІате а Хошимина гонахьа ядача ЗІаьп поселкашка бахача чака.

(ВИА—АПН).

Монгольски Халкъа Республике промышленни ларда тІа оттадаьд кІувсаш делга.

Монголе кІувсаш дерий продукци мехка а доазол арахьа а чІоагІа лоархІаш я. Къаьстта дика лоархІ «Алтанбулак» яха кІувс вежарашха долча социалистически мехкашка. Лейпцигеи Брнои хиннача дунен халкъашта юкъерча ярмаркашка приз яьккха ба из.

СУРТА ТІА: кІувсаш деча цехе.

ТАСС фотохроника.

ДЕГА БЕЗАБЕННА ХОРЖА НИКЪ

Школа чакхъьаккхачул тIехьагIа юрта боахаме болх бе бисачар цхьоалагIча республикански слетера

Газето хоам баь ма-хиллара, укх деношка Грозне В. И. Ленина цIерагIча культура Двореце хилар школа чакхъьаккхачул тIехьагIа юрта боахаме болх бе бисачар цхьоалагIа республикански слет. Цига вIашагIкхийттабар республика партийни, советски органий, ведомственни учрежденей, колхозий, совхозий кулгалхой, къахьегама ветеранаш, хьехамчаш, школа чакхъьаккхачул тIехьагIа юрта боахама тайп-тайпарча балхаш тIа къахьегараш, укх шера школа чакхйоаккхараш. Из дар беркатерча къахьегамца гIулакх доагIача наьха вIашагIкхетар. Цхьан зале вIашагIкхийттабар цIи хеза СССР Лакхехьарча Совета депутат, Ленинен Къахьегама Шеча Байракхев орденаш лелаю доярка Умхаджаева Малика, «Знак Почета» ордена кавалер, свеклаш лелаер Абуева Зулпа. «За трудовое отличие» яха медаль лелаю Амацуева Лейла санна бараш а тахан-кхоана яхар мо «Мала хургва?», «МалакIа гIулакх караloацаргда?» — вахаре эггара йоккхагIйола проблема хьалхалаттараш а.

ПРОФЕССИ ХОРЖАШ ВА КХУВШ ВОАГIАР

Дукха ха йоаццаш Шалински района Сержень-Юртарча юкъерча школа 10 «А» класса дешархоша Костромской областа дешархоша дIадоладаьр хьал а лаьца шоай нийсархошка колхозашка, совхозашка болх бе биса тIехьехам баьб, хIаьта шоаш ерригача классаца цхьана «Автуринский» совхозе болх бе а лаьрхIад.

— Массане, цхьатарра дог раьза а хинна болх бе днса лархIар фу бахьан долаш дар? — из хаттар дар оаха слете дакъа лоацаш хиннача цу классерча дешархошка даь хинар. Дувц:

СЕПСУЕВА ЗУРАС. КЛАССА КОМСОРГА:

— **Укхаза дувца дукха да. Эггара хьалха тхона лаьтта, цунцара къахьегам дукха безаш хилар а долаш. Школа чакхъьаккхачул тIехьагIа ерригача классаца совхозе болх бе лаьрхIад оаха. Из тамаш е езаш хIама дац. ДIалахача шера школа чакхъьаккхарех совхозе болх бе ахаш бисабар. хIаьта укх шера тхо дерригаш а дус.**

Цу дийнахьа 10 «А» классе «Мала хургва?» яха диспут яр. ХIаране ше-ший уйлаш яр, бакъда цар массане а дагардар цаI дар — лаьттанцара безам. Цудухьа Зурас «Фу дар теш...» аьнна хьалхадаьккхар массанега уйла яйташ хилар. Уйла йир. ЦIагIа дагабаьлар. Юххера а 28 сагах цхьаккха а ца къасташ цхьан совхозе болх бе лаьрхIар цар.

Бакъда уж йиIигаши кIаьнкаши къахьега Iема бар. цар дай-ноаной а царна дика масал гойташ къахьегаш ба.

— **ДУЦУЕВА ЗУЛПАС:** ДIадахача аьхки со болх беш хилар «Родина» совхозе. Са наиеи йоккхагIйола йишеи а ба «Автуринский» совхозе болх беш. Са безам ба заочно экономически факультет чакхъяккха а совхозе болх бе а.

— **КАГИРОВ ЛЕМАС:** Сона чIоагIа дукха деза Iалам. Комбайнералла болх бе безам болаш ва со.

ДIадахача аьхки «Автуринский» совхозе социалистически яхье хьалхле лелаечунца Сайдулаев Шахидаца цхьана къахьегаш хилар из. Лемай нана Марем свеклаш кхееш я. Орджоникидзерча юрта боахама институте деша ваха дага ва из.

Мелла лоархIаме да иштта чIоагIа вахаре яшаш, лоархIаш йола професси нийса харжар!

Вайна ма-гарра, цIаьхха шешегIа баь соцам бац из. Цу тIа уж кхачале царца хоадам боллаш болх бир хьехархоша, вахара школа хилар дешархой производственни бригада, шоай лер йитар хьехамчаша, дай-ноаной беркатерча къахьегамо. Цул совгIа зIамига болча хана дезз лаьттанца гIулакх доагIаш хиларо а ший дош аьлар.

ХЬЕХАМЧА, КЪОНАВАР IОМАВЕ!

Къонабараш шоай колхозашка е совхозашка болх бе е баха Iоховшара хIара юрта боахаме хилаьза даргдоацар дар слете белгалдаьр. Цудухьа, тамаш е езаш хIама дац школанеи боахамаи (е колхоза е совхоза) юкъе айхха бувзам болча «болх бе дувла» яхаш дукха кагирхошка дехар де дезаш ца хилар. Уж шоаш дог раьза а долаш болх бе Iа, цига шоашта деза гIулакх а караэца, царна лерттIа баха ховшара мел эшар а ду. Шоай боахамах слете дийцар «Путь к коммунизму» колхоза председатела **Зиборов Юрий Яковлевича.** Дика доттагIал тоссаденнад колхозаи школанеи юкъе. Дешархой доалахьа я колхозо школана енна йоккха опытни участок. тракторащ. Школе машиноведене урокаш дIахьош ба лакха говзал йола механизатораш, къахьегаме хьалхалаттараш.

Иштта дика гIулакх вIаштIехьдаьккхад боахаме болх бе бисарашца «Горец» совхоза кулгалхоша. Эшачоа квартира лу. деша ухийт. тIехдика болх бераште аргIа йоаццаш машина лу. ПоархIаш тIаьргйоаццаш ба «Победа» яхача комсаш кхееча совхозеи Ишерски юкъерча школанеи юкъера доттагIала никъ а. Школе болх беш я вай республике эггара дикагIчарех цаI йола ученически производственни бригада. Цу бригада тIачIоагIдаь лаьтта да. Дерригаш балхаш бераша цига шоаш ду. Дика вIаштIехьъяьхай школе къахьегама урокаш. Школа чакхъяьккхарех дукхагIбараш совхозе болх бе бус. БоккагIчарел тIехьа ца бусаш дика къахьег къоначар а.

ХIаьта боккхагIбараша камаьршша говзала къайленаш дIа а йовзийт.

— Тхоай когаметта дIаотта къона тIехье кийчъяра низ кхобергбац оаха, аьлар ше слете къамаьл деш Ленинен Къахьегама ЦIеча Байракхеи орденаш лелаеча «Победа» совхоза тракториста, хьехамча волча **Жихарев Виктор Григорьевича.** — Ткъаь пхиъ шу да аз трактористалла болх бу. Иттнел совгIа тракторист Iомаваьв аз укх тIеххьарча хана. ХIанз уж тха а лоалахарча а боахамашка къахьегаш ба. ХIаьта аз Сайдулаев Iали, Шаугов Валентин санна, хьалхалаттачарех доккхал а ду.

Шоаех бенна тешам боа ца беш къахьег кагийчар а. Слете цIераш дуккхачар яьхар. Масала, Урус-Мартановски районе доккхал ду дояркайх 1978 шера чотах къахьегача Умхаджаева Маликайх, Шабазова ПаьтIаматах, ВЛКСМ ЦК «Золотой колос» яха знакаш еннача мехкарех-механизаторех А. Яхъяевайх, Е. Джамбековайх, Шалажински № 1 йола юкъера школа чакхъяьккхача «Гехинский» совхозе къахьегача дояркайх Мажиева Зайнапах, иштта дуккхача кхычарех.

Цар къахьегама боагIа мах баьб. цар массане сий ду, уж лоархI. Царна корабаьб шоай вахара никъ.

Цу вахара наькъа юхьиг дIайолалуча царна новкъостал де саг хиннав, эшшача уж хьаллаьцаб, хоза дош аьннад. Цудухьа цу тайпара гIулакх дика вIаштIехьдаькхача боахамашка ца къехкаш болх бе Iа кагийбараш. Иштта духхьал укх тIеххьарча шин шера Шелковской района боахамашка болх бе висав школа чакхъяьккха 150 саг, дIадахача шера Гудермесски района Суворов-Юртара юкъера школа яьккхача 108 сагах — 80 саг висав.

Халахете а, гIулакх массанахьа иштта дика латтац. ХIанз а нийслу къона специалист тIехьашкатеттаIш, е йоагтIа йоакхо ца еш, балхах а нахах а дог эккхийтташ йола моттигаш. Иштта механизаторалла «Юбилейни» совхозе болх бе енаяр Старосунженски юкъера школа чакхъяьккха Хасимикова Есита. Бакъда йоIа тиша, каст-каста ремонт эшаш йола трактор елар. КIезига нийлора йоIо алапи. Кхы дикагIчунга дог доахийта а ядар. Цхьан шера болх а баь дIаяха йийзар Еситтай. Иштта нийсделар цу совхозе Симонов Шамалца а.

Уж санна йола моттигаш нийсъеннай Урус-Мартановски, Советски, иштта кхыча районашка а.

СПЕЦИАЛИСТИЙ ПХЬОАЛЛЕ

Дешархошта къахьегама кхетам балара дика школа я дешархой производственни бригадаш. Вай республике дIадахача шера болх беш хилар 50 эзар саг чувоагIа 343 дешархой бригада, 28 школьни лесничество.

Дика гIулакхаш карагIдувл дешархой производственни бригадашта.

— ПхелагIча классе денз Грозненски района «Юбилейни» совхозе болх беш я со, — дийцар слете **Старосунженски № 1 йолча юкъерча школа 10-ча класса дешархочо Амацуева Лейлас.**—Бригаде аз бечо балхо дуккхача хIамах кхетаю со: хало ла, эшшача гIо де, во дар а дикадар а къоастаде Iомаеннай. Барттайна, шоайла Iимерза ба тха бригада доакъашхой. Цудухьа дукха ха ялале тха бригада массане лоархIаш хилар. «ХIара кхайна — дикала Знак!» — иштта яр бригаде девиз. Бакъда тхоах мел довлла дикадар тха кулгалхочунгара Максименко Любовь Павловнайгара хьадоагIаш да. Цо Iомадаьд тхо хIаман кхом бе а хам бе а.

ХIара шера республика боахамашта новкъостал ду школа дешархой производственни бригадаша. Дешархошта профессиональни лостам балара беча балхах слете дагаваьлар **Каргалински юкъерча школа директор Саркисов Николай Аршаковин.**

ДIадахача шера В. И. Ленина цIерагIча колхозе болх беш хилар школа дешархой. Цига 260 тонн комсаш, 150 тонн харбазаш.

Халахеташ хIама да селлара чIоагIа юрта боахама балхашца дIаувча дешархошта шоай де йиш яр дуккхача боахамий кулгалхоша деш ца хилар. Цар хьакъоастаяц лаьттан участок, юртбоахама техника, е еза йовкхо яц.

ХIаьта вахаро хьахьокх къонабараш моллагIа дола дикадар де а боккагIчарна нийсса лакха толамаш даха а могаргдолаш хилар. Цудухьа бIубенна декар слета трибуна тIара: «Теша тхох, тха доккхагIдола новкъостий!» яха дешаш.

Р. ЯНДИЕВА, «Сердало» газета корреспондент.

СУРТА ТIА: слета доакъашхой.

И. ПЛИЕВА сурт.

КХАЛНАЬХА СОВЕТА ДИКА ГIУЛАКХАШ

Партийни организаце бокъонца гIонча а хинна дIаэттай Троицкая яхача станица кхалнаьха совет. Цо дакъа ца лоацаш зIамига а доккха а гIулакх дац тха станице. Дика, пайдане мел дар дIадоладеши хьаллоацаши ба кхалнаьха совета членаш.

Станични культура ЦIагIа кагийча наха каст-каста докладаш ешаш хул кхалнаьха совета членаш Троицки юкъерча школе истори хьеха Н. В. Карамушкина, участкови больница лор В. И. Селезнева. Ялаташи хьайбаши леладара, иштта болхлочун профессешта кавирхой безам тIагIоргболча тайпара кIоаргга чулоацам болаш ду цар къамаьлаш. Бытови, культурно-массови, оздоровительни кхаь секцех латтача совета юкъевода 13 саг. Керттерча даькъе кхалнахаца кхетама болх беши, царна балха оттара гIо деши, иштта кхыдараш деши ба совета членаш, къаьстта халача дезалашта уйла тIа а йохийташ.

Масала, кхалнаьха советага ше бокъо йоацаш балхара дIаяккхарах заявлени язйир нов. Богатыревас. БерагIа йоллаше а 4 бера нана цхьаккха бокъо йоацаш колхоза берий беша бийсана хаьхо йолчара дIаяьккхаяр. Тахка а тахка балхара харцахьа дIаяьккхай аьнна ше баь соцам колхоза председателагеи района прокурорагеи дIабахьийтар кхалнаьха совето.

Жоп ца дойташ дикка ха яьначул тIехьагIа юха а дагадохийташ письмо дахьийтача нов. Богатырева кхыча балха яхийтарах хоам хилар колхозагара.

ЧIоаггIа къовсаме гIулакх эттар ПогореловгIар дезале. Дезал дIа а кхайса кхыча сесагаца вахаш вар да. Ше ялале йоккхагIйола йоI доалла а оттаеш цIеноши чура хIамаши бераштa дIахьожайир цамогаш йолча нанас. Дукха ха ялале из елар. Бераша нана дIаеллачул тIехьагIа гучаваьлар да, цIаи хIамаши дIаяхьа дагахьа хинна хилар. Берашкахьа а яьнна цо дагалаьцар чакхдалийтанзар кхалнаьха совето, района прокурора цхьаккха гIо ца дешше а!

Соакка октябрь бетта бер даьчул тIехьагIа ха чакхъяьнна араьнна доярка пхе бера нана Дельмурханова Макка ший балха дIатIаяхийтанзар № 2 йолча шурий-товарни ферма заведующе Алиханов Мурата. Кхыметтел наькхах доалла бер доллаше лампаш дIа а тийда из квартирера араяккха кхостайир цар.

Нов. Дельмурханова йолча баха гIулакх тахка а тахка колхоза председателаца дийцар кхалнаьха совета членаша. Цу гIулакха цхьаккха дича а юхаваргволаш хиланзар председатель а. ТIаккха кийч а яь КПСС Сунженски райкоме дIачуелар Дельмурхановай материал. ХIанз цигара жоп хьакхачарга хьежаш да тхо.

Кхалнаьха совето айхха бувзам лоаттабу бераш боккхийча нахага а дусаш кхелха кхалнах болх беш хиннача организацешца. ГIишлой-монтажни управлене балха хинна нана енначул тIехьагIа наьи-наьнаца йисар Макушкина Лена. ДIадола а даь чакхдаха низ ца кхоачаш латтар йоккхача сага цIенош. Тха кхалнаьха совета дехар кхоачашдеш болхлой а бахийта цун цIенна гонахьа карт яйтар, кхий дайтар, корий гаргаш оттаяйтар цу СМУ начальника В. А. Шумилова. Станице бахача берригача наха а кхалнаьха совета членаша а доккха баркал аьлар цунна.

Охпа болча дезалашка а дукха болх бу кхалнаьха совето. Масала, 5 бера нана я М. Е. Чеботаева Из ше цаI мара дезала юкъе болх беш яцар. Каст-каста къаракъ меле чу а вай тIелал яьхар цун мара советаге берашкеи.

ТIехдаьнкха корта болабу маларaш мелош хиларах намогаш хиларца дарба де бахийта безаш ба В. И. Рыжков, А. Т. Томасов, Коршикова Раиса, Луговая Зинаида, кхыбараш. Уж болх беш болча организацешка бувзам лелабу оаха. Уж берий доалах бокеи дарба де бахийтеи аьнна соцам баьб, цар бераштa дахча, кхыйола эша хIамаш Iалашъеш гIо ду оаха.

Цул совгIа, берригаш дешара юкъеозара закон кхоачандара, больница балха гIулакхаш тоадара тIахьожам лоаттабу. Советски Эскаре гIулакх де болхараш накъабахара хевааь йола огонек яьй кхалнаьха совето.

Бахача наха юкъе атеистически болх бу цхьаболча кхалнаьха совета членаша. КIоаргга чулоацам болаш хул Троицки юкъерча школе лаьи хьехача Гайдина Маргарита Григорьевнас «Дып цунах хула зен» яхача, иштта кхыча темаех еша докладаш.

Юртахошта чIоаггIа сийдеш я дIа а ухаш XIX партсъезда цIерагIча колхоза бригадашка, культура ЦIагIа тайп-тайпарча темаех докладаш еш йола участкови больница лор Селезнева Валентина Ивановна. Иштта кхалнаьха совета балха диза дакъа лоац, цун решенеш кхоачашъяра организацешка а ухаш цахаддаш тIахьожам лоаттабу цо. Совета заседанешка лерттIа дакъа лоацаши шийна тIадилла гIулакх кхоачашдеши я Пархоменко Мария Ивановна. Школашка хора группаш вIашагIъехкай культурно-массови сектора кулгалдеча Махничева Лидия Павловнас. Иштта шоашта хьалхашка оттадаь декхараш дика кхоачашдеш ба СийлахЬ-боккхача Даймехка тIема доакъашхо Карамушкина Анна Васильевна, интерната воспитатель Акинина Надежда Владимировна, сайрийнарча школа директор Чичайнина Тамара, кхыбараш. Цу активаца айхха бувзам болаш лелабу ший болх тха кхалнаьха совето.

ХIанз вай мехкара берригa къахьегамхой доккхий социалистически декхараш тIа а ийца иттлагIча пятилетка шоллагIча шера план тоадамца кхоачашъяра оарцагIбаьннача хана советски халкъий доттагIал чIоагIдара тIадерзадаь дукха гIулакхаш чакхдаха езаш я тха совет. Сийлахь-боккхача Октябра 60 шу дизар дездеча укх шера берригача советски наха санна хьинаре къахьегаргда тха боахамерча кхалнаха.

Е. ДЕМОНОВА,
Сунженски районерча Троицкая яхача станица кхалнаьха Совета председатель.

СУРТА ТIА: Вешорски доьри деча комбината ткачиха «Ши пятилетка — цхьан пятилеткагIа» яха дика гIулакх дIадоладаь инициатор комсомолка Морой Валентина. Цо деана йолалаьча хинна ледеи массанена а дукха дезад да.

Б. КАПНИНЕИ
А. СЕМЕХИНЕИ сурт.
ТАСС фотохроника.

ТIЕМА ВЕТЕРАН

Сунженски районе Алхастевах СийлахЬ - боккхача Даймехка тIема ветеран Джантамиров СаIадал. Советски наха кхерам тIабессача хана, мехка тийшача балхах визза, къиза моастагIа чуваьлча фашистех латаш, советски лаьтта гIаьрахоех цIендеш хиннав СаIадал.

Джантамирова дакъа лаьцад Курско-Орловски дукъа тIа моастагIа вохавеш. Сталинградски фронте, Украинеи Белоруссии мукъайоаккхаш.

Даьхено совгIаташа лакха мах баьб цо тIем тIа лаьцача дакъа.

ХIанз Джантамиров СаIадал пенсионер ва. Доккха дакъа лоац цо юрта общественни вахара юкъе. Каст-каста дувц цо дешархошта халача тIема денах, советски наха цига гойтача къонахчалах. СаIадал школа дай-ноаной комитета член ва. Цун сурт доал юрта культура ЦIен тIема сийлен стенда тIа.

Х. ГАЛАЕВ,
Нохч-ГIалгIай пачхьалкхен университета студент.

Редактор
Т. А. ТЕБОЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

10 март
I ПРОГРАММА

9.00 — Кердадараш. 9.10 — Iуйранара гимнастика. 9.30 — «Сона дукха еза Москва» яха художественни фильм. 11.00 — «Вай биографи. 1934-гIа шу». 14.30 — Йоккха гIишлош хьалъечар балха денош. Кинопрограмма. 15.30 — Шахматни школа. 16.00 — «Вай сомий беш». 16.30 — «Эрсий мотт». 17.15 — «Самукъане старташ». 18.00 — Кердадараш. 18.15 — «ЙиIиги пилли» яха мультфильм. 18.35 — «А. Пахмутовай иллеш» яха фильм-концерт. 19.10 — Миллионий ленински университет. Производствана социалистически рационализаци яр. Передаче дакъа лоацаш ва профессор А. Ю. Ишлинский. 19.40 — Экрана тIа кинокомеди я. «Кхо новкъост» яха художественни фильм. 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — «Паяцы» яха фильм-опера. Йистеьлча — кердадараш.

II ПРОГРАММА

17.30 — «Тувлавеннар» яха художественни фильм. 18.45 — Хоамаш, реклама. 18.50 — «Нохч - ГIалгIайчу гIолла». Информационни программа (эрсий, гIалгIай меттала). 19.10 — Фермашка гIолла яь рейд (нохчий меттала). 19.20 — «ЗIамига бераш, шоана». 19.40 — Шун книжкай тархе тIа. Мальсагов Ахьмад. «Массаза хала дола саг». 19.55 — СССР вежарий республикай денош. Литовски ССР. Кинопрограмма.

11 март
I ПРОГРАММА

9.00 — Кердадараш. 9.10 — Iуйранара гимнастика. 9.30 — «Зурманчаш, шоаш дола моттиг хьайовзийта». 10.15 — Бераштa дола телевизионни короткометражни художественни фильмай программа. 11.10 — Миллионий ленински университет. 14.30 — Телевизионни документальни фильмай программа. 15.15 — «Дуненна гонахьа». Африка. Саванны. 15.40 — «Самеда Вургуна творчество». 16.25 — «Бетховена концерт» яха бераштa дола художественни фильм. 17.30 — Рижски политехнически института «Дельта» яхача кхалнаьха хора концерт. 18.00 — Кердадараш. 18.15 — Мультфильм. 18.25 — «Москва и москвичаш а». 18.55 — «Ше мишта дувцаргда дего» яха телевизионни музыкальни фильм. 20.00 — «Вай биографи. 1935 шу». 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — «Эстрада артистий Ерригроссийски яхлагIча конкурса лауреатий а дипломантий а хоадам беш дола концерт. 23.10 — Волейболах йола СССР чемпионат. Кхалнах. Ленинградера передача. Йистеьлча — кердадараш.

II ПРОГРАММА

18.30 — «Нохч-ГIалгIайчу гIолла». Информационни программа (эрсий, нохчий меттала). 18.50 — Керда фольклерни записаш (нохчий меттала). 19.05 — «Виктор Малыгин а цун гIулакхаш а» яха телевизионни фильм. 19.35 — «Пайда лакхбара а балха дикал тоаяра а пятилетка. Хьалъеш латт «ЭЛОУ—АВТ» яха установка. 19.55 — Хоамаш, реклама. 20.00 — ХIара балха денна — дикала Знак! ГIишлой материалаш хьаеча комбината коллектив (гIалгIай меттала). 20.20 — Документальни фильм. 20.30 — «Саг. Общество. Закон».

РАДИО

10 март

6.30 — «Юртара вахар» (гIалгIай меттала). 6.45 — Хоамаш. 6.55 — Ашараш. 7.20 — «Грозненский рабочий». «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.28 — «Сердало» газета обзор. 7.35 — Ашараш. 8.35 — Иллеш доах Айдамирова Марема (гIалгIай меттала). 8.40 — «Цхьан дезале» яха радиовыпуск (нохчий меттала). 9.15 — СЭВ: Интернациональнии къамеи хьашташ цхьана тардар. Беседа (нохчий меттала). 9.30 — Концерт (эрсий меттала). 9.45 — ХIара балха денна — дикала Знак. Встречни план кхоачашъеш. Мелинструментий Гудермесски заводера передача (гIалгIай меттала). Коммунисташ хьалха латт. «Урожайный» совхозера передача (гIалгIай меттала). 16.00 — Габараев. ХIирий рапсоди (эрсий меттала). 16.15 — ... 16.30 — Дего хьехарах (гIалгIай меттала). 16.50 — Лорах Терещенковайх дола дувцар (эрсий меттала). 18.00 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гIалгIай меттала).

11 март

6.30 — КПСС XXV съезда сопамаш кхоачашде. Киевлений масала тIехьа (эрсий меттала). 6.45 — Хоамаш. 6.55 — Ашараш. 7.20 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.28 — «Ленинан некъ» газета обзор. 7.35 — Ашараш. 8.25 — «Созвездия вахари» яха радиожурнал (эрсий меттала). 8.45 — Керда илли дIадовзийтаргда оаха (нохчий меттала). 9.15 — Лакхара дикал йолаш наькъаш лехка (нохчий меттала). 9.30 — «Керлача толамашка» яха корреспонденци (нохчий меттала). 9.45 — ДоттагIий оазаш (эрсий меттала). 16.00 — Юртарча коммунистий йоакхонаш. «Джалка» совхозера передача (нохчий меттала). 16.15 — «Болхлой вахар» яха радиогазета (нохчий меттала). 16.35 — ДоттагIлен концерт (гIалгIай меттала). 18.00 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гIалгIай меттала).

ХАОТТАМ

Тахан республико гIоллеи Грознеи хувцалуш морхаш а йолаш, йоачан а йоацаш, малхбузехьара секунде 5 — 10 метр чIоагIа мух а [illegible] фегара температура республике 5 — 10, Грозне 6 — 8 градус йовхал йолаш хилеи тарлу.

МЕТЕОСТАНЦИ.

ПРОФЕССИ МИШТА ХОРЖАРГЬЯ?

Школьникаша професси харжара сено влияни ю? Ленинградерча школаш йистеяьхарашка даьча хаттараша хьахьекхад. вахара никъ харжара царна дуккхача хьале хьехархочо могаяро новкъостал даь хилар. Белгалдоалаш хIама да, кхо шу хьалхагIа мара доацаш хьехархочо из могаяьр аьнна гIулакх чакхдоалаш ца хинна хилар. Цунна тешал доpа цу хана даьча социологически тохкамех хьахиннараша. Сенца кхетаде дезаш ца хьехархочох бола тешам сел сиха хувцабенна чIоагIбалар?

ХIанз школьникаша професси харжара хьалла система хьахиннай Ленинграде. Городе рча 19 районах хIаранахьа профориентаце центраш е пункташ я. Цар актив — эзараш энтузиасташ: психологаш, лораш, инженераш, болхлой, предприятей кулгалхой. Шоай лоIаме вIашагIкхийттарий болх вIаштIехьа боахаш городской координационни совет я. Изза мо советаш я хIара районе.

— Професси харжар — из саг шоллагIа хьийхилар да. Дукхача хьале вахара никъ нийса харжарах тайша ца саг обществана пайдана хилар, нагIа юкъера вув моттиг, ший гIулакха ца ше раьза хилар, физически нервно - психически унахIено, — йоах СССР педагогически Iалмай Академе член - корреспондента профессора Климов Евгене.

Цо кулгалду профессионально-техническа образоване Ергарсолоаша Iадма - тохкама [illegible] ститутерча къахьегама психологе отдела. Отдела болхлоша кийчъяьча методикаш тIара лелабу Ленинграда юкъерча школашкарча хьехархоша шоаш хьехараштa, хьалхагIе а профессош харжара болх. Анкетий, беседай, хаттарий новкъосталца хов царца берий малагIча оагIорахьа безам ба, оамалий башхалонаш, царна хьашт дараш фу хIамаш да. Цул тIехьагIа хьехархочо хоадам бу хIара бера бакъахьа хилча мегача гIулакха. Шийна бакъахьа хийтта гIулакхаши даьша - ноаноша шоай бераштa могадеш дола гIулакхаши вIаши нийсду цо.

— Вай оалаш ма-дарра, профессена безам тIабахийтара эггара аттагIа дар да дешархочун безам болаши цо дикагIа кхетадеши дола хIамаш дIахорча къахьегамах цунна хетарашца цхьатарра нийслуш хилар, — аьнна хет Гейжан Наталена, профессора Климова отделерча цхьан лабораторе заведующена. — Иштта моттиг нийсъелча, хьехархочун хIама де дезаш даьшца - ноанощца барта а волаш кIаьнка е йиIига къашташ кIоаргдара новкъостал [illegible] Хьехархочо дуккха а халагIа хул, пагахьа санна ше хьехачун безам бараши торонаши цхьатарра ца нийсъелча е дIахо йодача хана хаьдда лаьрхIа цхьаккха хIама ца хилча.

ДукхагIа нийслур малагIа хьал да?

14 — 15 шу даьннача берий кхаь даькъах ши дакъа шоаш дIахо дергдар фуд ховш хул. БархI класс чакхъяьккхачул тIехьагIа уж, массаза а яхар мо, профессионально - технически училищашка деша болх. Вокхар хаьдда хоржам белга юкъера образовани йизза чакхъяьккха бовлалца тIехьадоакхх.

Цхьабакъда, хьагучадаьначох, эггара халагIа хинна хиннад даьшта - ноанощта товш йола професси хоржилга. Итт моттигах бархI нийслу шоашта хетар мара цар берага професси ца хоржийташ. Из-м ишта хетаргдолаш а да, цхьабакъда 18 процент болча даьша-ноаноша шоаш хержача професена тIерабовла тигац воIа е йоIа из ца езашехьа а. Ужжамо «халача» даьшца - ноаношца дукха хьовзамаш хул хьехархошта: уж ПТУ а предприятешка а экскурсе кхувл, дагабовла кхайке психологаштеи лораштеи тIабоалабу.

Психолог Фенина Надежда заведующи йолча профориентаце кабинете гIоргда вай. Районни дешара - производственни комбината здане чу я из. Комбинат — пхезза вIаштIардаь шоаш къаьстта дагIа цIеиош да района дерригача школай лаккерча классашкара дешархой къахьегама урокаш а факультативни занятеш а хулаш йола тайп - тайпара мастерскеш чу а йолаш. Цига я оатхалашта металл хьокха массе тайпара станокаш чулатта механически мастерской а, электрорадиомонтажни мастерской а, автодела класс а, машинописеи стенографеи кабинет. хIамаш тега мастерской, кхыяраш. ДагадоккхарагIа аьлча, цу тайпара кабинеташ я хIара районе меттел, дуккхача йоккхийча предприятешка а. Занятеш йолча хана методиста- психолога массе тайпара профессеш бIаргаго йиш йолча дунеи чу буг школьникаш, къахьегама бе - беча тайпаша сага психологически башхалонашкара дIадехараш дIадовзийт царца. Профориентаце кабинете хIаранена къаьста квалифицированни консультаци лу бераштa. Царна долча гIулакха цига да профессеш тIаязъяь справочникаши, магнитофонни ленташи, уж ювцаш дола кинофильмаши.

— Кабинета балха плана тIа, — йоах сога Фенина Надеждас, — оттадаьд дешархой предприятешкеи профтехучилищашкеи экскурсе кхувлилга, цIи хезача болхлошца вIашагIбеттаболийтилга, профориентацех лаьца хьехархошта семинараш елга, дешархошта обследовани елга, кхыдараш.

Кхоана хургдар дувцаш вола хьехархо... «Мел нийса бустам бала йиш я цунга профконсультант ше хилча? Нийса къоастаюлургйий цунга дешархочун вахара планаш?

— Тха отдело кийчъяь методически рекомендацеш, — жоп лу профессора Климова, — хаьддача специальноста хьакъехьа а ца луш, профессе е профессиональни дешара заведене тайпа хьакъехьа хьехам бала хьехархочунга йиш хилийтара тIаерзаяь я. Цу юххьанцарча профконсультаце цхьанна а тайпара юкъера яккхац школьникаша цу деша шоай лоIаме уйла яра торо. Вешта, хьехархочо кхы тIа я психологически педагогически чIоагIбе беза ший хIара дешархочо ше-ший сакхетамагIа хержа къахьегама вахара никъ.

Александр ТРУНДАЕВСКИЙ,
АПН корреспондент.

СПОРТ

НАЗРАНЕРА ЧЕМПИОН

Дика спортивни аьттув боалаш хьабоагIа укх тIеххьарча хана республика дзюдоисташ а самбисташ а. Царна юкъе кIезига бац Назрановски района викалаш а.

Дукха ха йоаццаш Майкопе юртарча спортсменашта юкъе СССР хьалхле яккхара чакхдаьннача къовсамашка дакъа лоацаш хилар Назранера Кокурхоев Мухьмад. ДегIа дозал 65 килограмм ярашта юкъе яхь лоаттаеш вар из.

Дерригa вIашагIкхетараш толаме чакх а даьха чемпион хилар цунах.

СССР-е хьалхле яккхара чемпионатага кийчо еш ва хIанз Мухьмад. Цун тренер ва Мерешков Яхьья.

□ □ □

ФАТИМА, РАДИМА, КХЫБАРАШ...

Дукха ха йоаццаш Грозне хилар дешархой XI-ча спартакиада зачета лаьрхIа спортивни гимнастиках йола яхьаш. Цига дакъа лоацаш бар вай республика дикагIбола къона спортсменкаш а.

Цу турнире къаьстта белгалла хилар йижарий ГероевгIар Радимаи Фатимаи. Иштта хьалхара разряд йолчарна юкъе толашагIа хилар Фатима. Спорта мастералла кандидат Дегтярева Лариса йоацар шийл хьалха ялийтанзар Радимас а. ШоллагIа моттиг яьккхар цо. Спорта мастерий программах чемпионка хилар Грознерча № 2 йолча юкъерча школа дешархо Шуряева Ирина.

— Вай республике къона гимнасткаш кхувш латтилга гойтар цу яхьаша, — аьлар тренера Ермичева Ларисас. — Цу даькъе дика кхоане йолаш я Героева Радима. 9 шу мара дац цун хIанз. Ший хьалхара разряд мара еце а из яхье ювл СССР-а спорта мастералла кандидаташца. Теша безам ба укх гтарча хана цо спорта мастера норма кхоачашъергхиларах.

Гимнастика секце Iомалуш я цу дезалера ялх йиша.

А. ИЗМАЙЛОВ.

ТХА АДРЕС: 364051, г. Грозный, Ленина, 9 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; бехктохкама секретара — 3-34-38; партийни вахареи культураи отделаш — 3-61-46; промышленноста отдела — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; письмой отдела — 3-74-68; бухгалтере — 2-54-30; корректоре — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364051, г. Грозный, Ленина, 9 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни и культуры — 3-61-46; отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем — 3-74-68; бухгалтерии — 2-54-30; корректорской — 2-89-88.

Газет арадувл шинарей, ереи, шоаттеи деношка

СФ05059. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 1946.